

Masarykova univerzita
Pedagogická fakulta
KATEDRA DIDAKTICKÝCH TECHNOLOGIÍ

Sekty a nová náboženská hnutí v ČR

Bakalářská práce

Brno 2010

Vedoucí bakalářské práce:
Mgr. Tomáš Dvořáček, DiS.

Vypracovala:
Šárka Lefflerová

„Prohlašuji, že jsem závěrečnou bakalářskou práci vypracovala samostatně, s využitím pouze citovaných literárních pramenů, dalších informací a zdrojů v souladu s Disciplinárním řádem pro studenty Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity a se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.“

.....

Poděkování:

Děkuji tímto vedoucímu bakalářské práce Mgr. Tomáši Dvořáčkovi za odborné vedení mé práce.

ANOTACE

Tato bakalářská práce mapuje sekty a nová náboženská hnutí v České republice. V praktické části seznamuje s pojmy, které se týkají této problematiky a objasňuje rozdíl mezi sektou a církví. Dále následuje výčet nejznámějších sekt a nových náboženských hnutí na našem území. Čtenář se dozvídá o jejich historii, osobnostech, financování, organizaci, případných nebezpečích pro společnost.

Protože je cílem práce poskytnout informace o této problematice středoškolské mládeži, je v empirické části popsán kvantitativní výzkum na střední škole. Cílem tohoto výzkumu je objasnit zájem, či nezájem o toto téma a zjistit na jaké úrovni jsou studenti s tímto jevem seznámeni.

ABSTRACT

The Bachelor dissertation monitors denominations and new religious movements in the Czech Republic. In an applicative part the thesis acquaints us with phraseology connected with the religious topic and explains differences between denominations and Churches. A listing of the best - known denominations and new religious movements follows. The reader gets knowledge about the history, characters, funding, and system of organisation and also about some risks for a society.

As the objective of the dissertation is to offer information and explanation to secondary students, the students can find the results from the quantitative research from a secondary school in an empirical part of the dissertation. The tendency of the research is to explain interest or lack of interest in the topic connected with religious movements and denominations and also information how big the profundity of students about the topic is.

OBSAH:

I. Teoretická část

1. Úvod.....	6
2. Vymezení základních pojmů.....	7
2. 1 Definice pojmu sekta.....	8
2. 2 Definice pojmu církev.....	12
2. 3 Rozdíl mezi sektou a církví.....	13
3. Nejčastější sekty v České republice	16
3. 1 Hnutí Grálu	16
3. 2 Imanuelité.....	19
3. 3 Hnutí Háre Kršna (ISCON).....	20
3. 4 Hnutí víry	22
3. 5 Moonovo hnutí (Církev sjednocení)	25
3. 6 Mormonismus (Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů)	27
3. 7 Rodina	30
3. 8 Satanismus	31
3. 9 Scientologie a dianetika	34
3. 10 Svědkové Jehovovi	36

II. Empirická část

4. Úvod.....	38
5. Náhled dotazníku	40
6. Cíl empirické části.....	42
7. Metody a technika sběru dat	42
8. Výběr výzkumného vzorku	43
9. Charakteristika respondentů.....	43
10. Vyhodnocení dotazníku	45
11. Závěr	62
12. Použitá literatura	64

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. ÚVOD

Touto prací bych pravdivě a objektivně chtěla shrnout náboženskou scénu v České republice, konkrétně pak sekty a nová náboženská hnutí, která se hlavně po roce 1989 začala objevovat v naší zemi. Ve své práci se budu zabývat nejčastějšími sektami a náboženskými hnutími na našem území, zmapuji jejich činnost, vznik, nebezpečí, financování, organizační struktury apod. Vše se budu snažit podat v uceleném, přehledném a zajímavém formátu, který bude dále použitelný a přínosný.

Bakalářskou práci bych ráda pojala jako příručku pro preventistu sociálně patologických jevů na SŠ obchodní a služeb ve Žďáře nad Sázavou, kde učím. Jedná se stručný přehled nových náboženských hnutí a sekt. Využití této práce vidím hlavně v tom, že při řešení problémů, do kterých, nějakým způsobem zasahuje náboženství, sekty apod. podá tento text základní informace a umožní tak preventistovi, ale i dalším pedagogům urychlit a usnadnit řešení problému. Dalším, neméně důležitým cílem, by mělo být otevření tohoto téma ostatním pedagogům, podat jim odpovědi na otázky a objasnit jim nebezpečí, rizika sekt a představit nově vzniklá náboženská hnutí. Dalším smysluplným využitím by mohlo být zapojení tohoto textu přímo do výuky, např. v předmětu občanská nauka, základy společenských věd apod.

Forma textu by měla být srozumitelná nejen pro pedagoga, ale hlavně pro žáka. Proto je výčet sekt a nových náboženských hnutí zaměřen pouze na ty nejznámější. V informacích, které jsou obsaženy v jednotlivých kapitolách, nepřevažují pouze encyklopedické znalosti, ale velký význam je věnován zajímavostem a faktům, které pomohou vtáhnout dospívajícího středoškoláka do problému a odhalí sekty a hnutí jako zajímavé téma k diskuzi.

Pro dnešní generaci je mnohem přirozenější a rychlejší získávat informace z elektronických zdrojů, proto obsahuje každá z kapitol o jednotlivých sektách, na svém konci, odkaz na webové stránky týkající se té či oné náboženské společnosti.

Víra je tak stará jako lidstvo samo, již od nepaměti je každodenním rituálem pro milióny lidí po celém světě. Neexistuje v dějinách lidstva období, místo, kultura, která by byla bez jakýchkoliv znaků náboženství. Základy hledíme již u lidí neandertálských, kteří věřili v nadpřirozený a posmrtný život, svědčí o tom antropologické studie týkající se jejich propracovaných pohřbívacích rituálů, kterými měli zajistit zemřelému další život. Náboženství, jeho různé formy a obměny se proplétají celou historií lidstva jako nit. Historie dokazuje jak silný a neopomenutelný vliv má víra na chování člověka a celé společnosti.

V dnešní době se vše, co je nějakým způsobem spojeno s vírou, či náboženstvím, dostává do nelehké situace. Jedná se o velmi populární téma a z hlediska nezaujatého člověka je těžké udržet si objektivní a nezkreslený názor.

Slovo sekta už nemá pouze význam části hnutí odtrženého od větší náboženské skupiny, je spojeno s něčím, co je vnímáno jako negativní a pro společnost nebezpečné. Proto je třeba hned na začátku objasnit alespoň základní terminologii těchto pojmů.

2. VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

Vymezení pojmů sekta, kult, nové náboženské hnutí apod. není ani v dnešní době zcela jasné a správně určitelné. Jedná se o velmi citlivé téma, které každý jedinec, hlásící se k jakékoliv víře, může vnímat zcela odlišně a to je důvod proč existuje mnoho výkladů těchto pojmů.

Terminologie v tomto oboru není vždy zcela jasná, přesná. Ve společnosti panují různé názory na to, co je a co není sektou, jak sekty působí na své členy i na okolní společnost a podobně. Vnímání slova sekta je však u mnoha lidí záporné, což připisují mimo jiné nedostatku informací. Obrovský vliv na vnímání sekt a náboženství mají mimo jiné také média – tisk, televize, internet.

Společnost nejčastěji rozlišuje pouze dva základní pojmy. Sektu jako něco negativního, záporného, nebezpečného, prosazující neobvyklé způsoby v šíření a uplatňování víry.

Církev naopak jako něco bezpečného, do jisté míry dobrovolného.

V odborných kruzích je ale možné se mnohem častěji setkat s neutrálnějším označením nová náboženská hnutí, z anglického new religious movement.

Náboženství jako takové je velmi obsáhlý, složitý pojem a je předmětem samostatné vědní disciplíny – religionistiky.

Ivan Štampach popisuje religionistiku jako *obor neutrální, nepředpojatý, není ve službách žádného náboženství a neslouží také ideologickému boji s náboženstvím. S různě motivovaným zájmem těch, kdo přemýšlejí a píší o náboženství, však musí počítat. Koná své dílo vedle těch, kdo náboženství zevnitř nebo zvenčí hodnotí, a nejen vedle nich, nýbrž společně s nimi*¹.

2. 1 DEFINICE POJMU SEKTA

Dušan Lužný popisuje sektu a kult jako *náboženskou skupinu, která vznikla v důsledku hereze v rámci domácích náboženských tradic (čímž je dáno určité napětí mezi ní a okolím), nemá rozvinutou byrokratickou strukturu a nevytváří vyšší organizační jednotky. Členství v ní je dáno volným aktem. Kult je náboženské hnutí představující snahu zavést nové náboženství (čímž je dáno určité napětí mezi ním a okolím), přičemž nemá rozvinutou byrokratickou strukturu (což však nevylučuje působení v různých zemích)*²

¹ ŠTAMPACH, I. Přehled religionistiky. Praha: Portál, 2008. 237 s. ISBN 978-80-7367-384-0

² D. Lužný, „Nová náboženská hnutí: Konfliktní formy religiozity v diferentním světě“, Sociologický časopis, 30/4, 1994, s. 506 - 507.

Další významný autor David Barrett popisují sektu takto:

Sekta je pododdíl nebo odštěpek od již zavedeného náboženství³

Slovníky cizích slov uvádějí tato vysvětlení:

Menší náboženská skupina, která se oddělila od církve nebo jiné větší náboženské společnosti⁴

Uzavřená politická nebo náboženská skupina⁵

Zde je, dle mého názoru, velmi výstižně popsáno slovo sekta. Autorem je ThDr. Odilo Ivan Štampach, čerpáno je z jeho knihy zabývající se tímto problémem, respektive z části kapitoly.

„Slovo sekta se dostalo do evropských jazyků včetně češtiny z latinského secta, které bývá odvozováno od sequor (následuji) nebo seco (řežu, krájím, sekám). Šlo zřejmě o vliv latinského překladu bible. Ve Vulgátě (latinský překlad bible) v Novém zákoně bývá toto slovo na místě původního řeckého hairesis, které se tam vyskytuje devětkrát, ve významech výběrová skupina, náboženská nebo filozofická škola, strana, frakce, názor. Tam souvisí se slovesy haireisthai (vybírat si, volit si), příp. hairetizein (vyvolit). Samo toto řecké slovo bylo do církevní latiny jednak přeloženo právě jako secta a jednak pouze přeneseno v mírně polatinštěné podobě haeresis pro označení věroučné odchylky (bludu). Snad proto měl a dosud má výraz sekta pro mnoho uživatelů doktrinní význam nebo aspoň konotaci.“⁶

Další, poměrně jasný výklad nám podává například Pavla Koucká v časopise Psychologie dnes.

„Termín sekta není jednoznačný. V jednom pojetí je sekta náboženskou společností vzniklou ve snaze reformovat nauku či praktiky větší a starší náboženské

³ BARRETT, David V. Sekty, kulty, alternativní náboženství. Praha: IŽ, s.r.o., 1998. 411 s. ISBN 80-240-0066-0

⁴ REJMAN, L., Slovník cizích slov, SPN, Praha, 1971, 2. doplněné vydání

⁵ LINHART, J. a kol., Slovník cizích slov pro nové století, Dialog, Litvínov, 2003, ISBN 80-85843-61-7

⁶ ŠTAMPACH, I. O., Náboženství v dialogu: kritické studie na pomezí religionistiky a teologie, Portál, Praha, 1998, ISBN 80-7178-168-1, str. 163-164

společnosti, například některé etablované církve. Obvykle přejímá většinu nauky původní skupiny, ale má i nové, odlišné ideje. Protože porušila tradice, existuje mezi ní a okolím určité napětí. Mnoho takových sekt brzy zanikne. Jiné přežívají. Další rostou a vyvíjejí se v etablované náboženské společnosti, od nich se případně zase odštěpují nové sekty. Jako sekty v tomto smyslu začínala mnohá, dnes etablovaná náboženství, včetně křesťanství. V dalším pojetí jde o náboženskou společnost, v níž převládají tendence k autoritářství, uzavřenosti, fanatismu, nesnášenlivosti, selekci informací a podobně.“⁷

Dalším rozluštěním slova sekta se zabývají i Ivan Štampach a Vít Profant:

„Pod výrazem náboženská sekta se nejčastěji míní seskupení vystižené některou ze čtyř dále uvedených charakteristik:

1. Náboženská společnost vzniklá ve snaze reformovat nauku a/nebo praktiky větší a starší náboženské společnosti, např. některé etablované církve. Obvykle přejímá většinu nauky původní skupiny, ale má i nové, odlišné ideje. Protože porušila tradice, existuje mezi ní a okolím určité napětí. Mnoho takových sekt brzy zanikne. Jiné přežívají. Další rostou a vyvíjejí se v etablované náboženské společnosti, od kterých se případně zase odštěpují nové sekty. Jako sekty v tomto smyslu začínala mnohá dnes etablovaná náboženství, včetně křesťanství. (Římští Židé označili podle Skutků apoštolů 28, 22 v rozhovoru s apoštolem Pavlem začínající křesťanství jako sektu.)

2. Podle některých křesťanů relativně nová, spíše menší náboženská společnost, buď výslovně mimo křesťanství, nebo odmítající pojetí křesťanství jimi preferované. V této souvislosti bývají označováni za sektáře např. adventisté, letniční křesťané jako celek, kvakeři, Křesťanská věda, Obec křesťanů, případně antroposofie, a někdy také (zejména evropští) buddhisté, hinduisté, taoisté, někdy i muslimové.

3. Náboženská společnost, v níž převládají tendence jako autoritářství, uzavřenost, fanatismus, nesnášenlivost, selekce informací apod.

⁷ KOUČKÁ, Pavla, Proč podléháme sektám?, Psychologie dnes, říjen 2007, č. 10, 13.

4. Náboženská společnost, která svým stoupencům škodí, obvykle takzvaným vymýváním mozku. (Kolem toho ale zřejmě koluje mnoho pověr. Je nesnadné to exaktně potvrdit. Z téhož bývají recipročně obviňovány i některé antisektářské aktivity.) Dále do této skupiny patří náboženské společnosti s násilnými, popř. vražednými či sebevražednými tendencemi.“

„Můžeme shrnout, že zmatek, nepřesnost, nejednoznačnost a nedostatečnost v definování sekty znamená, že netradiční a atypické náboženské společnosti, jež by mohly být někdy i přínosem a povzbuzením pro ostatní, jsou vyřazovány, ba ohrožovány tím, že se jim samovolně a nespravedlivě připisuje nebezpečný nebo dokonce zločinný charakter. Něco takového je nutno velmi pečlivě dokládat. Je třeba eliminovat u sebe i u jiných třeba i skrytou a nepřiznanou zaujatost.

Zmatek plynoucí z obecně špatné definovanosti pojmu sekta je živnou půdou pro útlak náboženských menšin a nejen jich. Abychom tomuto zmatku zamezili, je třeba užívat termínu sekta s maximální opatrností, tak aby bylo jasné, co jsme jím mínili, to znamená, vždy jej předem definovat. Ale i pak zůstává nebezpečí, že nás bude někdo citovat, aniž by ocitoval onu definici. Proto je pravděpodobně nejrozumnější se tomuto slovu úplně vyhnout a jednotlivé shora uvedené významy nahradit termíny, které se vlastně již v menší míře používají.

1. Pro (nedávno) odštěpenou náboženskou skupinu můžeme použít termíny nové náboženství, nové náboženské hnutí nebo nová religiozita. Musíme si ale uvědomit, že tyto pojmy jsou širší a zahrnují tedy i skupiny, které se odnikud nevydělily, ale vznikly naprosto nově.

2. K označení nekřesťanské či výrazně jinak křesťanské skupiny v křesťanském prostředí bychom měli používat názvy alternativní náboženství / religiozita, alternativní náboženské hnutí. Protože sám výraz náboženské hnutí zahrnuje směry křesťanské i jiné, můžeme říci, že tu vedle sebe stojí církve a alternativní směry. Nemusí nutně stát proti sobě.

3. Skupině, které vyčítáme znaky shora uvedené u bodu 3, bychom měli říkat konkrétně autoritářská / uzavřená / nesnášenlivá náboženská skupina / společnost / organizace / církev v závislosti na tom, na co chceme upozornit.

4. Chceme-li nějakou skupinu označit za nebezpečnou (ad 4), použijme termínů destruktivní / škodlivá / nebezpečná / zločinná náboženská skupina / společnost / organizace, popř. destruktivní kult. Zde je však na místě připomínka, že destruktivních náboženských skupin je zřejmě málo, i když na sebe pochopitelně poutají pozornost. Ctěme také důsledně presumpci neviny.“⁸

Kay Marie Porterfieldová ve své knize píše, že najít jednotnou definici pojmu sekta je velmi těžké a ani odborníkům se přes dlouholeté snahy nepovedlo dobrat ke zdárnému konci. Uvádí tedy tři základní vlastnosti, které musí skupina mít, aby mohla být nazývána sektou, bez ohledu na to, zda na své stoupence působí kladně či zhoubně:

- 1. žijícího, charismatického vůdce, který je přesvědčen o své nadlidské moudrosti*
- 2. autoritářskou mocenskou strukturu*
- 3. neměnné zákony⁹*

Autorka dále vysvětluje, že pokud má společenství jen jednu či dvě z výše uvedených vlastností, nemusí se jednat o sektu. Tou však zřejmě je, pokud na ni sedí všechny tři. Ani v tom případě však nemusí být nebezpečná (pro členy či okolí), má však dispozice se nebezpečnou stát.

2. 2 DEFINICE POJMU CÍRKEV

Abychom mohli přistoupit k dalšímu bodu, to jest srovnání sekty s církví, musíme si nejprve definovat pojem církev. Například kniha Lexikon světových náboženství ve svém Rychlém přehledu definuje heslo církev takto:

„Společenství všech křesťanů, která v Novém zákoně představuje „Tělo Kristovo“, jehož je Kristus hlavou.“¹⁰

⁸ ŠTAMPACH, I. O., PROFANT, V., Co je a co není sekta, Dingir 3 (4), 2000, str. 5-6. Dostupné z URL: <http://www.sekty.cz/www/stranky/studie/CoJeACoNeniSekta.pdf>; str. 6

⁹ PORTERFIELDOVÁ, K. M., O sektách, Nakladatelství Lidové noviny, Praha, 1997, ISBN 80-7106-233-2

To je jistě správná definice, ovšem v případě, kdy by bylo slovo církev používáno jen pro označení příslušníků křesťanské víry. Jenže slovo církev je mimo jiné součástí názvů některých nových náboženských hnutí, které nemusejí mít a mnohdy nemají s křesťanstvím nic společného.

Tradiční terminologie pojí slovo církev s křesťanskou náboženskou společností, a to i v případě, že tato společnost slovo církev ve svém oficiální názvu nemá (např. Adventisté sedmého dne). Z pohledu teologů je církev chápána jako množina všech křesťanů. Problémem mohou být náboženské společnosti, které nejsou křesťansky orientované, avšak mají slovo církev ve svém názvu (např. Scientologická církev).

Navíc také politické kruhy či média mají tendenci označovat slovem církev i jiné náboženské hnutí, což nemusí jeho členové přijímat právě pozitivně.

Ačkoliv pojem církev je často dáván jako antonymum ke slovu sekta, nemusí to být pravda, protože i církev může být současně sektou.

2. 3 ROZDÍL MEZI SEKTOU A CÍRKVÍ

Církev je velmi často, ale bohužel nepřesně, používána jako antonymum ke slovu sekta. Rozdíl mezi sektou a církví je velmi křehký, nedá se přesně určit hranice oddělující tyto dva pojmy. Není zárukou ani to, že v církvi, společnosti považovanou za bezpečnou, se nemůže objevit sektářské chování. Záleží především na jedincích, kteří tuto společnost utvářejí, popř. ji ovlivňují.

Církev by se ale měla zasadit o to, aby lidé, hlásící k její víře byly kvalitní, ve smyslu přijímání jiných názorů, rozšiřování obzorů, aby byli přístupní k dospělé a odpovědné víře. Sekta se naopak bude zasazovat o to, aby lidé, kteří jsou vtaženi do tohoto společenství, měli tzv. „dětské vnímání víry“, tedy aby uvěřili a ztotožnili se s názory vůdce (to jsou přece ti lidé, kteří jsou sami bohem, nejvyšší silou, popř. jsou jeho vyvolení, seslaní na zem), stali se ovlivnitelnějšími, nejlépe bez vlastních názorů.

¹⁰ PARTRIDGE, CH. a kol., Lexicon světových náboženství, Slovart s.r.o., Praha, 2006, ISBN 80-7209-796-2; str. 459

Dalším důležitým znakem dělícím sekty od církví je vedení. V čele sekty bude často člověk, který je autoritářský, nepřipustí vedle sebe dalšího stejně vysoce postaveného člena, nedopustí, aby jej z čela sekty někdo odvolal, nepřipustný je pro něj jakýkoliv demokratický postup při volbě vedení.

Církev se v tomto směru chová mnohem více demokraticky. Její představitelé jsou voleni dalšími z členů společnosti, často na základě předem jasných a zveřejněných podmínek.

Zde je odpověď MUDr. et Mgr. Prokopa Remeše na otázku: „Čím se liší sekta od církve?“

„Sekta mezi sebou nesnese lidi, kteří kriticky hodnotí oficiální učení. Jakmile někdo zpochybní černobílé vidění vedení, musí odejít. I v církvích jsou samozřejmě lidé, kteří vidí neradi, že někdo myslí samostatně. Fakticky tam ale takoví lidé zůstat mohou, mohou se považovat za členy církve a i sama církev je za své členy považuje.“¹¹

Další rozdíly mezi sektou a církví můžeme hledat v jejich „vůdcích“.

Zatímco v církvi (křesťanské) se knězem či kazatelem může stát takřka kdokoli, kdo splní požadované podmínky, vůdcem sekty se stane někdo, kdo má zvláštní schopnosti, je (tvrdí to) „vyvolen bohem“ či je bohem přímo on sám. Musí mu být proto projevována náležitá úcta.

Rozdíl je také ve vztazích – zatímco v církvi jsou vztahy mezi členy žádané, zcela normální a přátelské, vztahy mezi členy sekty jsou většinou povrchní a vůdce prosazuje jediný vztah, a to směrem k němu od členů, případně od něj k nim. Samozřejmě, nemusí to platit pro všechny sekty.

Jak je již zmíněno výše, v sektách má hlavní slovo vůdce a odlišné názory jsou nejen nevítané, ale i potlačované. Všechno, co by mohlo nějak vyvrátit názor sekty, je odsuzováno jako falešné či dokonce vzniklé primárně za účelem zničení či rozvrácení sekty, která jako jediná zná pravdu a může lid spasit, protože jen ona

¹¹ KOUCKÁ, Pavla, Proč podléháme sektám?, Psychologie dnes, říjen 2007, č. 10, 13. ročník, ISSN 1212-9607; str. 19

jediná má přístup k pravému poznání, pravému bohu, skutečné pravdě. Pro (některé) sekty je typická uzavřenost a odstup od společnosti, kterou vidí jako zlou, špatnou a nepolepšitelnou (černou), a častá setkání členů sekty, která je v tomto světě zla jediná správná (bílá). Důležité je striktní dodržování pravidel, která však nemusí vždy platit pro vůdce a která také jen on (ona) může změnit.

Oproti tomu v církvi kazatel podává výklad Bible, ale každý si může Písmo přečíst a vyložit sám, zatímco vůdce sekty má jediný správný výklad, protože jen on má přímý vztah s bohem, či se dokonce sám za boha prohlašuje (o nějaké diskuzi tedy nemůže být řeč).

Dalším podstatným rozdílem mezi sektou a církví je možnost odchodu. Zatímco při odchodu z církve by vás nikdo neměl proklínat a pranýřovat, při odchodu ze sekty to již tak jednoduché být nemusí. Jednak člověk (často) nemá již žádné vztahy s okolním světem, bývalí přátelé se jej bojí a vyhýbají se mu, zřejmě také celý svůj majetek, nebo jeho velkou část přinesl pro blaho sekty (potažmo vedení). V této situaci, navíc ještě tlačен strachem ze ztracení či prokletí (vrátil by se přeci do světa, který je zlý a špatný), bude člověk dlouho přemýšlet, zda má odejít.

3. NEJČASTĚJŠÍ SEKTY V ČESKÉ REPUBLICE

3. 1 HNUTÍ GRÁLU ¹²

Zakladatel je němec Oskar Ernst Bernhardt (1875 - 1941), známější pod jménem Abd-ru-shin, původním povoláním obchodník. Narodil se 18. dubna 1875 v Bischofswerdu v Sasku. Věnoval se cestování, psaní povídek a cestopisů. V letech 1915 až 1919 byl britskými úřady deportován na ostrov Man (ostrov patřící Velké Británii, leží mezi Velkou Británií a Irskem), kde se věnoval duchovním otázkám, zejména pak smyslu života a odpovědnosti člověka vůči bohu a stvoření. V této době se také rozhodl pro změnu svého jména.

Díky Abd-ru-shinově přednáškové činnosti v letech 1923 - 1937 vzniklo jeho ústřední dílo *Ve světle pravdy* (s podtitulem *Poselství Grálu*). V současných vydáních je to soubor 168 přednášek.

V roce 1929 Abd-ru-shin oznámil svůj božský původ a prohlásil se za mesiáše, Syna člověka, který bude soudit lidstvo, který nastolí tisíciletou říši a vyplní roli prostředníka mezi Bohem a člověkem.

Základem jeho obrazu světa jsou různé úrovně hmotnosti. V té nejnížší - hrubohmotnosti - se nyní jako lidé nacházíme a svým poznáním a dobrou morálkou máme v průběhu nových životů vystoupat až do duchovní úrovně. Tam - na hranici duchovní a božské úrovně, stojí hrad Grálu, který dává celému učení své jméno. V něm je uschována legendární miska, do níž prý byla zachycena krev umírajícího Krista - grál.

Cestu z hrubohmotnosti zpět do praduchovní úrovně, odkud pocházíme, nám přišel odhalit právě Abd-ru-shin. Bůh je v tomto náboženství především garant neměnných zákonů. Nejdůležitější jsou tři zákony: zákon tíže říká, že čím "hmotnější" (tj. přízemnější) jsou naše myšlenky a činy, tím hlouběji v úrovních hmotnosti klesáme. Podle zákona přitažlivosti stejnorodého záleží opět náš úděl na tom, jakými myšlenkami se obíráme a jaké činy konáme, protože myšlenky a činy přitahují podobné formy, bloudící kolem. Zákon zvratného působení pak podle Abd-

¹² VOJTÍŠEK, Zdeněk. Encyklopedie náboženských směrů v České republice. 1. vydání. Praha: Portál, 2004. 440 stran. ISBN 80-7178-798-1
oficiální webové stránky dostupné on line: <http://www.hnutigralu.cz/>, <http://www.svetgralu.cz/>

ru-shina znamená, že žádná myšlenka ani čin nemohou zůstat bez následků a že samozřejmě také všechna naše štěstí či neštěstí jsou jen přirozenými následky našich myšlenek či činů. Tímto řetězem příčin a následků jsme připoutáni i ke svým "minulým životům". Vědomým respektováním těchto zákonů a stálým úsilím může podle Abd-ru-shina vést naše duchovní cesta vzhůru.

I když se navzdory Abd-ru-shinově silnému očekávání blízkého konce světa ani půlstoletí po jeho smrti nic nestalo, uvěřilo jeho náboženství tisíce lidí na všech kontinentech. Jsou to lidé s vyvinutým smyslem pro mravnost, pořádní a až trochu zákoničtí a upjatí. Scházejí se k pokojnému poslechu vážné hudby, přednesu Abd-ru-shinových přednášek či četbě z děl jeho pokračovatelů.

Vrchol toto učení zažilo ve dvacátých až třicátých letech minulého století, v té době (přesně v roce 1928) si společnost okolo Abd – Ru – Shina za své sídlo i za ústředí tohoto hnutí vybrala Vomperberg, náhorní plošinu v rakouském Tyrolsku.

Roku 1929 se Abd – Ru – Shin prohlásil za mesiáše – Syna člověka – spasitele a soudce lidstva, který nastolí tisíciletou říši. Po několika letech očekávání, kdy se nic nedělo, v hnutí rostl počet nespokojených příznivců, na veřejnosti se množily skandály probíhající uvnitř sekty, začaly se o chod uskupení zajímat státní bezpečnostní složky – v té době nastupující gestapo.

Abd-ru-shin se stal krátce potom, co se v Rakousku k moci dostal nacionální socialismus, nepohodlným pro tehdejší státní správu a byl 12. 03. 1938 zatčen. Až do své smrti (6. prosince 1941) byl i s rodinou nucen pobývat pod přísným dohledem gestapa ve Schlaurothu a později v Kipsdorfu v Krušných horách.

Po druhé světové válce, kdy byl vdově po Abd-ru-shinovi Marii Bernhardtové, navrácen nacisty zabavený majetek (včetně Osady Grálu), obnovilo Hnutí svou činnost, prošlo reorganizací a postupně se rozvíjelo. Na západ od našich hranic byla v roce 1950 zřízena „Nadace Poselství Grálu“, jejíž jedinou činností je tisk a šíření Abd-ru-shinových děl a knih i spisů s nimi souvisejícími. Její nakladatelství vydává vlastní časopis „Gralswelt“.

Abd-ru-shinova kniha je ovšem volně přístupná i mimo tyto skupiny jeho přívrženců. Některým čtenářům se může otázka, zda Oskar Bernhardt byl opravdu Mesiášem, za něhož se pokládal, stát velmi palčivou. Pokud byl Synem člověka, proč neustanovil slíbenou Tisíciletou říši? Tuto otázku je pak možné z hlediska poselství Grálu vysvětlit tak, že Synem člověka je ještě někdo jiný, do něhož se zemřelý Abd-

ru-shin naposledy převtělil. Takto uvažoval roku 1991 nad knihou Ve světle Pravdy Jan Dietrich Dvorský. Došel k přesvědčení, že převtěleným Abd-ru-shinem je právě on. Kolem něho vznikla skupina Imanuelitů, kterou lze řadit mezi nejnebezpečnější sekty naší historie.

V dnešní době je Hnutí Grálu v České republice často spojována s případem tzv. „kuřimské kauzy“. Lidé, kteří se měli podílet na týrání dvou chlapců, by měli být spojeni s tímto hnutím. Ve věci však stále není pravomocně rozhodnuto, Hnutí grálu odmítá jakoukoliv spojitost s tímto případem.

Nyní stojí v čele tohoto hnutí apoštol Herbert Ullmann, manžel Abd-Ru-Shinovy nejmladší dcery Elizabeth.

Nebezpečí: Kromě možnosti rozvinutí Abd-ru-shinova odkazu ve směru Jana Dvorského dnes pravděpodobně žádná nehrozí.

Počet členů této sekty je odhadován na několik desítek tisíc po celém světě (kromě Vomperbergu byly posvěceny chrámy i v Nigérii, Zairu a Kanadě), u nás je to více než jeden tisíc.

Kontakt: Nadace Hnutí Grálu, Pekárenská 10, Brno, správce nadace ing. Artur Zatloukal.

oficiální webové stránky: <http://www.hnutigralu.cz/>

❖ IMANUELITÉ¹³

Jedná se patrně o jednu z nejnebezpečnějších sekt v ČR. Známa je hlavně díky velké medializaci (přítelkyně vůdce této sekty je dcerou známé herečky) a tím, že se jedná o ryze českou sektu.

Zakladatelem je Jan Dietrich Dvorský (* 27. 7. 1965), neúspěšný student FAMU. Jeho víra je inspirována právě Abd-ru-shinem a jeho dílem *Ve světle pravdy*. Po přečtení této knihy si uvědomil, že právě on je na zem seslaný Mesiáš, Syn člověka neboli Parsifal Imanuel.

Dvorský a jeho družka Lucie Dvorská (dcera herečky Mileny Dvorské) – nejsou v žádném příbuzenském vztahu, podobnost jmen je čistě náhodná – sepsali a na vlastní náklady vydali knihu *Syn člověka, Mesiášovo živé Slovo k všemápravě světa*. Kniha označuje lidstvo za „převrácené“, tedy muži přijímají role žen a naopak, jediní dva lidé, kteří jsou dokonalí – „nepřevrácení“ jsou Dvorský a jeho žena, ti mají za úkol ustanovit tisíciletou říši a zachránit lidstvo.

Roku 1993 se okolo Dvorských utvořila komunita věřících lidí, ti často prodali všechn svůj majetek a všechny finance věnovali tomuto hnutí. Žili odloučení od okolního světa, nesměli číst noviny, sledovat televizi ani jakkoliv kontaktovat svoje dřívější okolí. Celý jejich život se řídil nařízeními Parsifala a jeho rodiny. Často se stávalo, že důvěřiví lidé, po odevzdání celého majetku zjistili, že jejich aura nemá tu správnou barvu (fialovou), tzn., že musí okamžitě opustit společenství a nikdy nemohou být vybráni pro vstup to tisícileté říše. Takto odmítnutí lidé trpěli pocitem méněcennosti, výjimečné nejsou ani pokusy o sebevraždu či léčba psychologa.

V únoru roku 1995 byl na Dvorského i jeho partnerku vydán zatykač pro ohrožení mravní výchovy dítěte (tehdy neposílali své děti do školy), od té doby se rodina zdržuje neznámo kde. V roce 2009 se v médiích objevila zpráva, že rodina žije v belgickém městě Ostende.

V roce 1995 se sekta Imanuelitů oficiálně rozpadla. Nicméně se svým nejvěrnějšími (skupina několika mladých lidí kolem pětadvaceti let, kteří dnes žijí v pronajatém domě na předměstí Prahy a živí se podomním prodejem hraček) je Dvorský neustále v písemném kontaktu.

¹³ VOJTÍŠEK, Zdeněk. Encyklopedie náboženských směrů v České republice. 1. vydání. Praha: Portál, 2004. 440 stran. ISBN 80-7178-798-1

Oficiální sídlo této organizace nemá, jediná možnost jak kontaktovat Jana D. Dvorského je pomocí emailu.

Oficiální webové stránky: <http://www.parsifal.cz/>

❖ HNUTÍ HARÉ KRŠNA (ISKCON)¹⁴

Zakladatelem je indický učitel Abhajčaran De, narozený v Kalkatě, známý jako Bhaktivédánta Svámí Prabhupáda (1896 - 1977).

Veřejnosti se tato sekta představuje jako skupina mladých lidí, tančících a zpívajících¹⁵ v ulicích měst, jsou oděni do barevných rouch, často mají oholenou hlavu, pouze na temeni mají z pramene vlasů spletený malý cop. Zpěv a tanec doprovází hrou na činely a podobné nástroje.

Jedná se o směr hinduismu, v němž je jako nejvyšší síla uctíván indický bůh Višnu v jedné ze svých nejznámějších inkarnací (tzv. avatáru) - v Kršnovi, který je považován za nejvyšší osobnost božství. Spis, který představuje učení a vědění této sekty se nazývá Bhagavadgíta- jediný překlad, který je členy všeobecně respektován, je ten který zapsal jejich zakladatel - Indický učitel Abhajčaran De, dále známý jako Bhaktivédánta Svámí Prabhupáda. Pouze tento spis obsahuje přesně slova boha Kršny. Je to zlomek Mahábháraty, ve které je zaznamenán rozhovor mezi Kršnou a mladým válečníkem Ardžunou.

Věřící, kteří svůj život hodlají zasvětit tomuto učení, žijí často odříznutí od okolního světa v chrámech (tzv. ašrámech) s přísným denním režimem. Budiček je stanoven na čtvrtou hodinu ranní, první povinností každého oddaného věřícího je 1728krát za den zazpívat mantru Hare Krišna, tak je očištěno jejich vědomí a dochází

¹⁴ VOJTÍŠEK, Zdeněk. Encyklopedie náboženských směrů v České republice. 1. vydání. Praha: Portál, 2004. 440 stran. ISBN 80-7178-798-1

ENROTH, Ronald. Průvodce sektami a novými náboženstvími. 1. vydání. Praha: EELAC, 1994. 186 stran. ISBN 80-85495-29-5

OPATRŇÝ, Aleš. Malý slovník sekt. Karmelitánské nakladatelství v Kostelním Vydří, 1998. 143 stran. ISBN 80-7192-246-3

BARRETT, David. Sekty, kulty, alternativní náboženství. 1. vydání. Praha: Ivo Železný, 1998. 411 stran. ISBN 80-240-0066-0

oficiální webové stránky <http://www.harekršna.cz/cvs/>

¹⁵ jedná se o zpěv mahámantry: "Haré Kršna, Haré Kršna, Kršna Kršna, Haré Haré. Haré Ráma, Haré Ráma, Ráma Ráma, Haré Haré". Slovo „Haré“ znamená energie Pána a slova „Kršna“ a „Rama“ jsou formou oslovení Pána nebo také znamenají „nejvyšší radost“

i k očištění duše od všech následků, které na ní zanechává hmotný svět. Práce přes den je často velmi tvrdá, zato strava bývá kromě svátků velmi jednoduchá. Co se týče potravy, musí se všichni členové povinně vzdát masa, ryb, vajec, alkoholu, tabáku, drog, čaje kávy, sázení, sportu, her a četby románů, omezení se vztahuje také na sex – neakceptovatelný je ten mimomanželský, přitom sex v manželství je povolen pouze za účelem plození dalšího potomstva. Písmo vysvětluje tato omezení tak, že duchovní rozvoj a činnosti s ním spojené přináší lidem mnohem větší uspokojení, než radosti hmotného světa. V okamžiku vstupu do hnutí dostane každý nový člen i své nové jméno, to má za cíl odpoutat věřícího od jeho minulého – nečistého života, znázorňuje odpoutání a odklon od dosavadního žití plného pozemských, hmotných statků.

Financování skupiny je realizováno z části z prodeje knih, časopisů a věcí souvisejících s uctíváním boha Kršny – např. kadidla, nebo i z výnosů svých vegetariánských restaurací. Další část peněz do nadace proudí díky darům, ať už se jedná o příspěvky, které jsou vyznavači vyprošovány na ulici, popřípadě jsou to příspěvky od větších dárců. Mezi nejznámější dárce patří Alfred Ford – člen slavné automobilové rodiny, dále je to bývalý člen jedné z nejznámějších britských hudebních skupin – Beatles, George Harrison. Tento hudebník je s hnutím Hare Kršna spojován někdy od roku 1968, kdy pomohl stoupencům této víry nahrát píseň „Mantra Hare Krišna“, ze které se později stal hit, mimo jiné tato píseň zazněla v muzikálu „Hair“. Tím zviditelnil a přinesl obrovskou popularitu tomuto hnutí nejen v Británii. Harrison později zakoupil dům v Letchmore Heathu a za symbolickou jednu libru ho prodal ISKCONu. Dům je dodnes ve vlastnictví hnutí a sídlí zde i jeho oficiální vedení.

Nebezpečí: Častokrát opakovaná slova mahámantry a velmi jednosměrné, někdy až fanatické, uctívání a obětování se jednomu bohu, se dá považovat za ohrožení zdravého duševního vývoje a může narušit psychickou rovnováhu člověka.

Dalším nebezpečím, a to hlavně pro děti, by se dal označit izolovaný a tvrdý způsob života. Na zdraví se také velmi vážně může projevit nevyvážená a přísná vegetariánská (popř. veganská) strava.

Počet členů se na celém světě pohybuje okolo několika desítek tisíc, u nás je to asi 300 členů (podle posledního sčítání obyvatel je to 294 členů¹⁶).

Největší členská základna je samozřejmě v centru hinduismu, tedy v Indii, dále pak v USA.

Kontakt: Centrum pro védská studia, Jílová 290, Praha 5, nebo Kršněv dvůr v Chotýšanech na Benešovsku.

oficiální webové stránky: <http://www.harekrsna.cz/cvs/>

❖ HNUTÍ VÍRY ¹⁷

Zakladatelem je Američan Kenneth E. Hagin (20. 8. 1917 – 19. 9. 2003) velmi významně ovlivněný pastorem E. W. Kenyonem a další osobnosti křesťanského charismatického proudu.

Vznik tohoto hnutí je zasazen do Spojených států amerických sedmdesátých let minulého století. Ve městě Thulsa, v americkém státě Oklahoma, bylo roku 1974 založeno K. E. Haginem studijní centrum Rhema. Z tohoto centra se víra mohla šířit pomocí jednotlivých učitelů do celého světa. Vznik centra, ale i celého tohoto společenství, je vyústěním osobního prožitku K. E. Hagina. Jako sedmnáctiletý hoch trpěl vážným onemocněním srdce a nevyléčitelnou krevní chorobou, Bůh ho ale zázračně uzdravil a on mu na oplátku oddal celý svůj život. Proslul pak uzdravováním ostatních lidí a kázáním o víře.

Jedním z jeho posluchačů a zároveň přímý žák byl i Švéd Ulf Ekman, který po návratu do vlasti, přesně roku 1983, založil ve švédském městě Uppsale nadaci Slovo života. Pod tuto nadaci spadá nakladatelství, biblická škola a další zařízení, která pomáhají šířit myšlenku tohoto hnutí do celé Evropy. Nejznámější evropská sídla tohoto hnutí jsou například v Berlíně a v Budapešti. Mimo oblast Evropy je to v Austrálii anebo v Jihoafrické republice. Na konci 80. let 20. století vzniklo sídlo

¹⁶ on line dostupné na

[http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/3D00462B10/\\$File/4032060119.pdf](http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/3D00462B10/$File/4032060119.pdf)

¹⁷ VOJTÍŠEK, Zdeněk. Encyklopedie náboženských směrů v České republice. 1. vydání. Praha: Portál, 2004. 440 stran. ISBN 80-7178-798-1

oficiální stránky dostupné on line: <http://www.slovozivota.cz/>

tohoto hnutí i v Praze, dnes vede tento pražský sbor Martin Janda. Další česká města, ve kterých sídlí Slovo života jsou: Brno, Olomouc, Prostějov, Pardubice, Kroměříž, Vimperk a Jihlava.

Víra se po celém světě šíří hlavně pomocí publikací, audio a video nahrávek a velký význam mají cestující misionáři.

Hlavním posláním tohoto uskupení je vyzdvihnout sílu víry, tedy to že síla víry určuje náš spokojený život. Máme a dosáhneme pouze na to, čemu sami věříme, o čem mluvíme, co po Bohu požadujeme, co si představujeme a to o co doopravdy stojíme. Čím větší je naše víra v určitou věc, tím větší je šance ji získat.

Věřící má být tedy ve všech směrech zdravý (zemřít má až přirozenou smrtí, sešlostí a únavou celého těla, organismu), bohatý a ve všech směrech úspěšný. Na všechny problémy, které kdy člověka potkají, existuje jedno řešení – víra. Důsledkem tohoto tvrzení je to, že stoupenci Hnutí víry záměrně odmítají lékařskou pomoc, věří totiž, že víra je všelék, který je dokáže uzdravit. Příkladem může být toto: tito lidé odhazují brýle (a to i v případě že např. usedají za volant) ve víře, že jejich oční vada je vlastně již uzdravena a že toto uzdravení je nutné právě odložením brýlí prokázat. Dalším ovlivněním zdravého úsudku člověka je to, že věřící odevzdávají velmi vysoké částky na náboženské účely, tak dokazují svojí víru ve zbohatnutí. K ovlivňování a podněcování k takovým činům často dochází na masových shromážděních, či na silně emotivně vypjatých bohoslužbách.

První viditelné důkazy tohoto hnutí na našem území se objevily okamžitě hned v prvních měsících náboženské svobody. Rok 1989 byl začátkem masových uzdravujících shromáždění na stadionech a ve velkých sportovních halách. Lidé toužící po uzdravení těla i ducha často přicházely na pódia a pod tíhou emocí omdlávali do náručí připravených asistentů. Někteří se cítí být do dnešního dne zcela uzdraveni, někteří pocítili úlevu a uspokojení pouze na nějaký čas a někteří odcházeli s pocitem velkého zklamání.

V roce 2009 se toto hnutí objevilo ve velmi zajímavém dokumentárním filmu *Ježíš je normální!*¹⁸ Za námětem, scénářem i režii stojí mladá studentka FAMU Tereza Nvotná, ovlivněná výchovou v bratislavské křesťanské škole.

¹⁸ oficiální stránky filmu dostupné on-line: <http://jezisjenormalni.cz/>

Samo hnutí ale neutváří žádnou pevnou a jasně organizovanou strukturu, má pouze několik málo center, ze kterých se víra šíří dál, pomocí škol a několika nadšenců, kteří cestují po celém světě.

Nejedná se ale vždy o organizace čistě církevního typu, jsou to velmi často nadace, školy, vzdělávací centra, zájmové skupiny apod.

Nejdůležitější a nejznámější skupinou hlásící se k tomuto hnutí je v ČR mezinárodní organizace Slovo života (dřívější název byl Voda života), která má i svou školu pro intenzivní studium při zaměstnání v Brně. Dále se k učení tohoto hnutí hlásí R. O. F. C. (Reach out for Christ – z anglického překladu "kampaně pro Krista"), samostatný sbor Nový život v Ústí nad Labem, Pánova cesta v Olomouci.

Nebezpečné je toto uskupení bezesporu v tom, že propagace samotné víry, jako řešení všeho zlého na světě, jako úprk před vlastními problémy, není vhodné. Člověk, kterému se v životě příliš dobře nevede, může nabýt přesvědčení, že neobstál před Bohem, zklamal sám sebe i svého vůdce. Často je takový stav doprovázen vážnými psychickými problémy.

Počet členů této organizace a dalších uskupení, která vyznávají toto učení, je po celém světě až několik milionů, u nás je to číslo těsně přesahující tisícovku.

Kontakt: Křesťanská společnost Slovo života, Růžínovská 1159 / 4, Praha 4, pastor Jiří Zdráhal

Biblické centrum Vítězství v Bruntále, ředitel Jan Vlček

Křesťanská mezinárodní mise Ostrava, pastor Marek Zechin

Křesťanské společenství Nové začátky, Kroměříž, pastor Joel Baker

oficiální webové stránky: <http://www.slovozivota.cz/>

❖ MOONOVO HNUTÍ (CÍRKEV SJEDNOCENÍ)¹⁹

Zakladatelem je Sun Myung Moon (přeloženo jako zářivé vhodné písmo) (* 6. 1. 1920 v Severní Koreji). Roku 1954 založil toto hnutí pod původním názvem Společenství Ducha svatého pro sjednocení světového křesťanství.

Sám Moon je svými příznivci nazýván „otcem vesmíru“, jeho manželka pak „matkou vesmíru“, společně vychovávají 12 dětí – toto číslo není náhodné, každé z dětí symbolizuje jednoho učedníka. Všechny tyto děti jsou považovány za bezhříšné a ohlašují příchod dokonalosti lidstva.

Hlavní knihou, která obsahuje základní dogmata a učení Církve sjednocení je „Princip“. Autorem je sám Moon. Píše se zde, že Bůh touží po zrození ideálu pravé rodiny, nejprve se to nepodařilo Adamovi a Evě, kteří zhřešili a poté ani Ježíši, který byl lidmi zabit dříve, než pro sebe stihl nalézt ideální ženu. Bůh našel Mesiáše (spasitele) až v Moonovi, jeho manželce a dětech.

Lidé z celého světa nevstupují do této sekty přímo, často nejprve navštěvují společenství úspěšných, šťastných lidí (z velké části jsou to vysokoškolsky vzdělaní lidé) a postupem času touží do této skupiny také patřit. Teprve poté se jedinec dozvídá o mesiášovi Moonovi, vzdá se svých biologických rodičů a přijímá za své pravé rodiče – Moona a jeho manželku. Později je mu vybrána „dokonalá“ žena za účelem vytvoření „dokonalého“ světa. Partneri jsou často rozdílných národností a seznamují se teprve několik dní před uzavřením sňatku. Nové manželské páry přitom žijí dlouhou dobu v odloučení, cílem je prokázat tak oddanost nové víře a dokázat také, že jsou hodni stát se stvořiteli „dokonalé“ rodiny.

¹⁹ ENROTH, Ronald. Průvodce sektami a novými náboženstvími. 1. vydání. Praha: EELAC, 1994. 186 stran. ISBN 80-85495-29-5

VOJTÍŠEK, Zdeněk. Encyklopedie náboženských směrů v České republice. 1. vydání. Praha: Portál, 2004. 440 stran. ISBN 80-7178-798-1

BLAŽEK, Roman, POKORNÝ Vratislav, TECLOVÁ Jana. Nebezpečí sekt. 1. vydání. Brno: Ústav psychologického poradenství a diagnostiky, 2002, 239 stran. ISBN 80-86568-07-5

OPATRŇÝ, Aleš. Malý slovník sekt. Karmelitánské nakladatelství v Kostelním Vydří, 1998. 143 stran. ISBN 80-7192-246-3

BARRETT, David. Sekty, kulty, alternativní náboženství. 1. vydání. Praha: Ivo Železný, 1998. 411 stran. ISBN 80-240-0066-0

Financování je zajišťováno prodejem předraženého drobného zboží, popř. z výnosů několika firem a organizací, které Moon ovládá. Jedná se o výrobu zbraní, různých nástrojů a jejich součástí, výrobu čajů, zpracování medu apod. Moon je také vlastníkem známého deníku Washington Times.

Často je toto hnutí spojováno s dobročinnými organizacemi a nadacemi, které se tváří užitečně a potřebně, jde ale pouze o to, vyvolat na veřejnosti kladný dojem a zlepšit tak ne příliš dobrou pověst této skupiny. Lidé, kteří na veřejnosti podporují a zastupují tyto nadace, jsou ve svých zemích často populárními umělci, politiky, vědci či sportovci. Zúčastňují se konferencí a setkání a tím zvedají jejich prestiž.

Nebezpečnost moonistů tkví hlavně ve velmi dobře propracované mentální manipulaci uvnitř své organizace a v získávání nových věřících. Velmi nebezpečné je i vedení této sekty – konkrétně Moon a jeho žena mají styky s nejvyššími představiteli politické scény na celém světě, tito významní lidé jsou zváni na náklady hnutí na bezplatné, luxusní zahraniční pobyty a tím je zaručena jejich podpora této sektě. Jako nebezpečný se dá považovat i vliv na mediální svět, dokládá to vlastnictví jednoho z nejčtenějších deníků USA Washington post.

Často diskutované, nicméně neoficiální je spojení Moonova hnutí s korejskou rozvědkou.

Dnešním vedoucím této sekty je Moonův syn Hjung Džin Moon, který dohled po svém otci převzal v dubnu roku 2008

Počet členů se po celém světě odhaduje asi na 200 000, u nás to několik desítek členů (podle posledního sčítání obyvatel je to 43 členů²⁰)

Kontakt: Žerotínova 42, Praha 3, Anton Uhnák a PhDr. Juraj Lajda.

oficiální webové stránky: <http://www.familyfed.org>

²⁰ on line dostupné na
[http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/3D00462B10/\\$File/4032060119.pdf](http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/3D00462B10/$File/4032060119.pdf)

❖ MORMONISMUS ²¹

Zakladatelem je Američan Joseph Smith – velmi rozporuplná osobnost, několikrát byl vězněn (důvody se různí – jednou z verzí je, že se za mříže dostal díky drobným krádežím, další z verzí je taková, že praktikoval polygamií). Narodil se roku 1805 a v roce 1844 neúspěšně kandidoval na prezidenta USA, v témže roce byl zabit při pokusu o jeho osvobození z věznice.

Mormonská církev byla ustanovena 6. 4. 1830 ve státě New York, dnes je také známa pod názvem Církev Ježíše Krista Svatých Posledních dnů.

Nejdůležitější knihou pro věřící této církve je Kniha Mormon. Vznikla v době, kdy se Joseph Smith uchýlil do lesů meditovat. Chtěl, aby mu Bůh pomohl ukázat tu správnou víru. V té době měl první vidění, v něm se zjevil Bůh a přikázal mu, aby nevstupoval do žádné církve. Vysvětlil to tak, že všechny jsou v omylu. O několik dní později Josepha Smitha navštívil i anděl Moroni a poskytl mu k přeložení zlatem psanou knihu. Její překlad nechal Joseph Smith vytisknout v pětitisícovém nákladu, poté byla zlatem psaná kniha opět vrácena andělovi a na zem už se nikdy nedostala. Obsah této knihy vzbuzuje dodnes mezi popírači a odpůrci Církve Ježíše Krista Svatých Posledních dnů velké vášně. Poukazují na mnoho nesrovnalostí, které jsou se svazkem spojeny. Výtisky této knihy byly od jejího vydání několikrát významově a obsahově pozměněny. Archeologové do této doby, zatím nenalezli žádné důkazy o místech, ani obyvatelstvu, o kterých se v knize píše. Ze tří přímých svědků, kteří údajně viděli originální nepřeloženou knihu, kterou na zem dopravil anděl Moroni, dva opustili církev a jeden z nich dokonce popřel, že by kdy knihu či anděla viděl.

Kniha Mormon je složena z patnácti částí. Pojednává o přibližně tisícileté historii Mormonů (od roku 600 před Kristem do roku 421 po Kristovi). Hlavní učení

21 přednáška Zdenka Vojtíška o vývoji hnutí, on line: www.sekty.cz/www/stranky/studie/3.pdf
ENROTH, Ronald. Průvodce sektami a novými náboženstvími. 1. vydání. Praha: EELAC, 1994. 186 stran. ISBN 80-85495-29-5
OPATRŇÝ, Aleš. Malý slovník sekt. Karmelitánské nakladatelství v Kostelním Vydří, 1998. 143 stran. ISBN 80-7192-246-3
BARRETT, David. Sekty, kulty, alternativní náboženství. 1. vydání. Praha: Ivo Železný, 1998. 411 stran. ISBN 80-240-0066-0
VOJTÍŠEK, Zdeněk. Encyklopedie náboženských směrů v České republice. 1. vydání. Praha: Portál, 2004. 440 stran. ISBN 80-7178-798-1

Mormonů vykresluje postavu Boha jako nedokonalého a omylného, dokonalým se měl stát až v průběhu života. Přirovnává tedy Boha k člověku, který se rodí jako nedokonalý. Bible je touto vírou vnímána pouze jako doplněk. Dále se v knize píše o Americe, jako o zemi zaslíbené, kde dojde k dalšímu zjevení Ježíše Krista, z čehož vyplývá tak velká obliba tohoto náboženství právě v Americe.

Příznivci této víry tvrdí, že Církev Ježíše Krista Svatých Posledních dnů nevznikla jako odnož nějaké jiné náboženské skupiny, ale že si její vznik přál a zařídil sám Bůh.

Po smrti Josefa Smitha převzal vedení obce Brigham Young a tím byl mezi věřícími přijat jako nový prorok. Později přesídlil Young s částí svých stoupenců k velkému solnému jezeru, zde stanovil Mormonskou říši (dnešní stát Utah) a jako hlavní město jmenoval Salt Lake City.

Současná mormonská činnost je neustále velmi úspěšná a to převážně v zemích tzv. třetího světa. Šíření víry po celém světě mají za úkol misionáři, často mladí lidé, kteří právě dostudovali vysokou školu, odjíždí do cizích zemí a snaží se předat víru dál. Způsob jakým toho dosahují, se podobá např. činnosti Svědků Jehovových, tak jako oni obcházejí dům od domu, poskytují zájemcům literaturu a nabízejí informace.

Členové jsou velmi vděčnými posluchači a stoupenci, společenství jim totiž poskytuje velmi kvalitní sociální zázemí, vytváří pocit morálního vyvýšení, sex před manželstvím a nevěra v manželství jsou odsouzeny stejně tak přísně jako homosexualita. Členům je zakázáno konzumovat alkohol, tabák, drogy, ale tzv. horké nápoje, tedy kávu a čaj.

Velký význam je kladen na rodinný život, Mormonskou povinností je zplodit co nejvíce dětí, to je důvod proč do roku 1890 praktikovali polygamií, muž mohl mít tím více dětí, čím více měl žen. Přesto že je mnohoženství již více než sto let zakázáno, v některých uzavřených osadách se praktikuje dodnes.

Velký význam pro Mormony hraje historie jejich církve a hlavně rodiny, je umožněno pokřtít i zemřelého a tím spasit jeho posmrtnou duši. Z tohoto důvodu existuje ve městě Salt Lake City obrovských archiv jmen a kopií rodných listů (obsahuje asi 2 miliardy záznamů), aby měl každý člověk možnost zjistit a sestavit rodokmen svých předků.

O vysokém nebezpečí této církve pro okolní svět se nedá mluvit, snad jen extrémní zásady uvnitř mormonských skupin v USA (ty mohou praktikovat polygamii, popř. rituál smíření krve)

Počet členů po celém světě se odhaduje asi na 10 milionů, u nás je to více než jeden tisíc (podle posledního sčítání lidu je to 1366 členů²²).

Kontakt: Milady Horákové 85, Praha 7.

oficiální webové stránky: <http://www.mormon.org/>

<http://www.lds.org/>

❖ RODINA ²³

Toto hnutí založil Američan David Brandt Berg (1919 - 1994).

Tato víra má své základy v křesťanství. Stoupenci tohoto hnutí věří, že jako jediný, může svět vyvést ze záhuby Berg a jím nově založená církev.

Prvními stoupenci tohoto hnutí byli mladí lidé na území Kalifornie, hlásící se k volnomyšlenkářskému hnutí hippies. Toto seskupení začalo vznikat v 60. letech 20. století, kdy příznivci putovali spolu se svým Mesiášem (Davidem Bergem) po celém území USA a hledali vhodné místo pro usazení. Původní název této skupiny byl „Boží děti“.

Hlavním protest proti většinovému systému probíhal skrze sexuální revoluci. Berg si vše co je v Bibli psáno o lásce přenesl na sex. Později byla tato víra postavena především na sexuálních vztazích mezi členy.

Komunity začaly praktikovat např. sharing (tzv. sdílení se), to znamenalo, že sex mezi členy církve se řídil na základě rozpisu. Ten byl sestaven vedoucím komunity a jeho nedodržení znamenalo opovržení ostatních, vykládalo se také jako sobectví, či popírání křesťanských zásad, v některých případech mohlo vést až k vyloučení z tohoto seskupení.

²² on line dostupné na

[http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/3D00462B10/\\$File/4032060119.pdf](http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/3D00462B10/$File/4032060119.pdf)

²³ VOJTÍŠEK, Zdeněk. Encyklopedie náboženských směrů v České republice. 1. vydání. Praha: Portál, 2004. 440 stran. ISBN 80-7178-798-1

OPATRŇÝ, Aleš. Malý slovník sekt. Karmelitánské nakladatelství v Kostelním Vydří, 1998. 143 stran. ISBN 80-7192-246-3

BARRETT, David. Sekty, kulty, alternativní náboženství. 1. vydání. Praha: Ivo Železný, 1998. 411 stran. ISBN 80-240-0066-0

Sex se postupně stal i součástí misijního působení Bergových komunit. Jako metodu k získávání mužských následovníků zavedl Berg tzv. flirty-fishing (přeloženo jako laškovné rybaření). Tato metoda by se dala nazvat prostitucí. Ženy sloužící této komunitě, se hromadně vydávaly do barů, nočních klubů apod. a zde nabízely svojí „boží lásku“ mužům. Z některých z nich, se v pozdější době, stali noví členové této sekty. Podle Bergova učení bylo takové nesobecké nabídnutí vlastního těla stejnou "obětí", jako byla smrt Ježíšova těla na kříži. Dalším vysvětlením je, že Bůh požaduje po svých věřících, aby mu přinášeli oběti, tím že se žena oddá muži, byť po sexuální stránce, prokazuje Bohu svoji oddanost.

Pokud některá z žen, toto učení odmítala šířit dál, trpěla silnými výčitkami svědomí, ostatními byla nazývána jako sobecká a nebyla vyvolená přijímat boží víru. Stejným výčtkám byli vystaveni i ti muži, kteří se odmítali dělit o své manželky s ostatními.

V polovině 80 let, se začala sexuální volnost výrazně omezovat, důvod nebyla ani tak reakce na kritiku, jako spíše strach, z velmi rychle se šířící choroby AIDS. Roku 1987 byl „FFishing“ oficiálně vedením sekty zakázán, důvodem byla velká obava z nakažení stoupenců této sekty virem HIV.

Později se David Berg ze strachu před příbuznými svých následovníků i před policií uchýlil do ilegality. V 80. letech se Děti Boží pokusily navázat styky s tradičními církvemi, ovlivnit je a zároveň si na veřejnosti vytvořit lepší pověst. Způsob, jak tohoto docílit, bylo změnit jméno sekty, vznikla tedy Rodina lásky - a od 90. let se nazývají prostě Rodina.

Mezi největší nebezpečí této sekty se dá jednoznačně zařadit vliv těchto sexuálních nařízení na výchovu dětí. Ty byly často vychovávány bez možnosti vzdělání, nechápali nepřírozené vtahy a zmatek ve vlastní rodině, podle jedné z verzí byly i malé děti často objektem sexuálních her dospělých. Existuje i podezření, že toto hnutí šířilo dětskou pornografii a podporovalo dětskou prostituci.

Berg dále tvrdil, že sexuální zážitky mohou mít děti od 5 - 6 let a doporučoval rodičům, aby už takto staré děti postupně uváděli do sexuální praxe.

Počet členů byl odhadován v době největšího rozšíření na 10 000 členů žijících v komunitách. U nás je členů pravděpodobně ne více než 10. Počet příznivců mimo komunity není znám.

Kontakt: Komunita v ČR je v Týnci nad Sázavou, Benešovská 11/22. Vede ji Joe Powdrill.

❖ SATANISMUS ²⁴

Jako zakladatele nelze v případě satanismu označit žádnou konkrétní osobu. Existuje mnoho typů a odnoží satanismu, které mezi sebou navzájem mají pouze několik společných znaků. Pro satanismus je dále typické, že nemá ani jednotnou posvátnou knihu, ani vůdce, nemá dokonce často ani společnou víru v reálnou existenci satana. To nejsilnější co satanisty všech druhů spojuje je protest a vzdor, vyjádřený satanem.

Satan vyjadřuje v židovské a křesťanské víře odpůrce, opak Boha, dále je to závistník, nepřítel a svůdce člověka. Jméno satan je původem hebrejské a v latinském překladu bible je přeloženo jako Lucifer. Souvislost mezi satanismem a židovskou a křesťanskou tradicí dokazují např. satanistické symboly jako je pentagram, často obrácený špicí dolů, někdy s dokreslenou tváří kozla (původně se jedná o židovské obětní zvíře, vyhnané za hříchy starozákonního lidu na poušť) či číslo 666, převzaté z bible.

Satanisté, kteří věří v satana, ho uctívají jako „dobrého“ boha, naopak zlo je v jejich víře vyjádřeno postavou Ježíše Krista.

Satanismus může být rozdělen do tří hlavních typů podle toho, proti kterému aspektu židovsko-křesťanské společnosti vzdoruje. Může se jednat o protest proti většinovému (křesťanskému) náboženství, protest proti morálce založené na tomto náboženství, nebo protest proti kulturním hodnotám křesťanské civilizace jako

²⁴ VOJTÍŠEK, Zdeněk. Encyklopedie náboženských směrů v České republice. 1. vydání. Praha: Portál, 2004. 440 stran. ISBN 80-7178-798-1

OPATRŇÝ, Aleš. Malý slovník sekt. Karmelitánské nakladatelství v Kostelním Vydří, 1998. 143 stran. ISBN 80-7192-246-3

BARRETT, David. Sekty, kulty, alternativní náboženství. 1. vydání. Praha: Ivo Železný, 1998. 411 stran. ISBN 80-240-0066-0

BLAŽEK, Roman, POKORNÝ Vratislav, TECLOVÁ Jana. Nebezpečí sekt. 1. vydání. Brno: Ústav psychologického poradenství a diagnostiky, 2002, 239 stran. ISBN 80-86568-07-5

takové. Za těchto okolností mluvíme o náboženském, antimorálním a antikulturním satanismu.

Satanisté věří, že ďábel je pravý vládce světa, který jednou zvítězí nad Kristem a stane se neomezeným vůdcem vesmíru. Své příznivce odmění pozemskými radostmi a mocí.

V dřívějších dobách byl Satan uctíván v průběhu tzv. černé mše. Ty se původně slavily vždy v noci před nějakým velkým křesťanským svátkem.

Při popisu škály, kterou satanismus dnes tvoří, vycházíme z náboženského satanismu. Jeho kořeny jsou již ve starověku, v němž křesťanství na svém postupu mnohdy jen povrchně překrylo původní pohanská náboženství. Jejich prvky si zachovaly určitou atraktivnost jako vzdoronáboženství, které se projevovalo jak v lidovém čarodějnictví, tak i jako jeden z inspiračních zdrojů tajného a elitářského stínového náboženství - ezoterismu. Náboženští satanisté uctívají satana jako reálně existující duchovní bytost. Vyzývají ho a věří, že jim na toto vyzvání odpovídá, dává jim sílu a vede je v nejrůznějších životních situacích. Mohou provádět i rituály včetně krvavých obětí. I v Čechách se již našly oltáře s kosterními pozůstatky malých zvířat. Satanisté tohoto typu bývají lidé s psychopatologickými sklony, neschopni čelit zlu v tomto světě jinak, než že se s ním ztotožní. Čarodějnický satanismus dosáhl jednoho z vrcholů popularity ve Francii za vlády Ludvíka XIV. (na přelomu 17. a 18. st.). Ve 20. století se čarodějnický satanismus rozvinul hlavně díky zájmu o předkřesťanská náboženství do širokého hnutí WICCA. založeného Angličanem Geraldem Gardnerem (1884 - 1964). Náboženský satanismus prokázal svou nebezpečnost v rituální hromadné vraždě sedmi lidí (mezi nimi byla i herečka Sharon Tateová), kterou roku 1969 inicioval Charles Manson.

Více je dnes ovšem satanistů, kteří protestují proti křesťanské morálce a v satana jako duchovní bytost často ani nevěří. Křesťanskou morálku považují za pokryteckou, slabošskou a škodlivou. Hlásají víru v člověka, který není spoután žádnými omezeními, žije volně a - pokud vysloveně a bezdůvodně neškodí - je mu vše dovoleno. Proti solidaritě staví egoismus, proti odpuštění odplatu, proti společenským normám přírodu a její boj o přežití. Satan je těmito lidem symbolem volnosti a přirozenosti i původcem veškeré změny a pokroku. O satanovi ani o satanismu podle nich nelze vlastně nic určitého říci - každá definice by byla omezením, které samo je se satanismem v příkrém rozporu. Tento typ satanismu

nachází odezvu někdy i v intelektuálních kruzích, které mají blízko k ezoterickým tradicím. Jednou z nejvýznamnějších postav této tradice je "otec novodobého satanismu" Angličan Aleister Crowley (1875 - 1947), básník, spisovatel a autor několika spisů s okultní tematikou, který se sám prohlašoval za Anitkrista a Velkou šelmu 666. Jeho učení se dá formulovat do věty: "Dělej, co chceš; to je celý zákon." V 60. letech se ve Spojených státech proslavil Crowleyův následovník Anton Szandor LaVey (1930 - 1997), autor Satanské bible a dalších spisů, zakladatel První církve satanovy (1966, ústředí v San Francisku, Kalifornie, USA).

Třetí typ satanismu vytvářejí především mladí lidé svou účastí na tvorbě nové kultury, která zavrhuje tradiční hodnoty krásy, dobra, života apod. Proti tomu se ve výtvarných a literárních dílech a především v metalové hudbě objevují témata hnusu, krve, smrti, masakrů apod. Zatímco náboženští satanisté v satana věří a antimorální satanisté často nevěří, antikulturní satanisté o satanovi často ani příliš neuvažují. Společenství jiných satanistů jim dává pocit síly a bezpečí. Svou oddanost "satanské věci" či spíše své skupině někdy prokazují i vandalskými činy. Tito satanisté chtějí hlavně co nejvíce šokovat a vydráždit své okolí. Často se jim to i s pomocí oděvu, účesu či typických satanských symbolů daří. Za některými snahami šokovat je třeba vidět i komerční zájem (prodej zvukových nosičů či publikací apod.).

Nebezpečí hrozí hlavně tam, kde exhibicionistický či pubertální satanismus přeroste do satanismu "tvrdého", který se vyznačuje kriminálními činy. Tento přerod může paradoxně nastat i u těch jedinců, jejichž satanistická póza je zpočátku vnímána přehnaně negativně. To může takového člověka v budování jeho satanistické identity totiž ještě utvrdit. Podobně mohou situaci zhoršit bulvární sdělovací prostředky svými hysterickými zprávami, jimiž mohou satanistické činy podnítit. Jinou nenápadnou vstupenkou do tvrdého satanismu mohou být pro citlivějšího člověka i zdánlivě nezávazné magické či fantazijní hry (jako Ouija nebo Dračí doupě), vzývání satana "na zkoušku" nebo i koncerty metalových skupin. - Na druhou stranu se můžeme setkat s údajným satanismem jako následným vysvětlením motivu vážných kriminálních činů. Někteří (především amatérští) psychoterapeuti si také pomáhají údajným satanismem rodičů a příbuzných svých klientů, aby vysvětlili jejich psychické potíže.

Počet příznivců není možno ani odhadnout. Satanismus tvoří na sobě nezávislé skupiny, řady či lóže i jednotlivci, mezi nimiž nemusí být a nebývá žádná komunikace ani vzájemné uznání jako skutečných satanistů.

Kontakt: Z těchto skupin je možno oficiálně kontaktovat pouze Církev satanovu v Brně: P. O. Box 28, 616 00 Brno. Vede ji kapelník hudební skupiny Root Jiří Valtr. Počet členů přesahuje sto.

Oficiální webové stránky: <http://www.cirkevsatanova.com/>

❖ SCIENTOLOGIE A DIANETIKA ²⁵

Zakladatel: Americký spisovatel sci-fi a brakové literatury Lafayette Ronald Hubbard

Učení a praxe: Ačkoli se Hubbardovi nepodařilo získat žádné ucelené vzdělání, využil četby několika děl z oboru psychologie a psychiatrie a v roce 1950 publikoval svou nejznámější knihu "Dianetika - moderní věda o duševním zdraví". Od vydání této knihy si Hubbard sliboval revoluci v přístupu k otázkám lidské duše. Odborná veřejnost Hubbardovy teorie odmítla a způsobila tak Hubbardovu fanatickou nenávist zejména vůči psychologům a psychiatrům.

Odmítnutí odborníků však Hubbardovi nezabránilo v zakládání tzv. Dianetických center, působících "psychoterapeuticky" na základě jeho teorií. I když se zpočátku jednalo o světskou záležitost, v roce 1955 se Hubbardovi následovníci stali Scientologickou církví. Důvodem byla pravděpodobně neutuchající odborná kritika, problémy s výrobou a aplikací Hubbardových "léčiv" a snaha dosáhnout daňových výhod. Za náboženskou doktrínu slouží učení o tom, že člověk je ve skutečnosti duchovní bytost mimozemského původu, která sestoupila do hmoty a při průchodu minulými životy na sebe nabalila velké množství problémů a zapomněla tak na svůj božský původ. Tyto problémy mají být odstraněny právě scientologickými technologiemi.

²⁵ VOJTÍŠEK, Zdeněk. Encyklopedie náboženských směrů v České republice. 1. vydání. Praha: Portál, 2004. 440 stran. ISBN 80-7178-798-1

OPATRŇÝ, Aleš. Malý slovník sekt. Karmelitánské nakladatelství v Kostelním Vydří, 1998. 143 stran. ISBN 80-7192-246-3

BARRETT, David. Sekty, kulty, alternativní náboženství. 1. vydání. Praha: Ivo Železný, 1998. 411 stran. ISBN 80-240-0066-0

BLAŽEK, Roman, POKORNÝ Vratislav, TECLOVÁ Jana. Nebezpečí sekt. 1. vydání. Brno: Ústav psychologického poradenství a diagnostiky, 2002, 239 stran. ISBN 80-86568-07-5

Navzdory množství skandálů, úmrtí za podivných okolností, soudních sporů a ostré kritice ze strany příbuzných i bývalých členů se scientologie rychle šířila především v USA, ale i v Evropě a na celém světě. Její náboženský charakter je všude zpochybňován. Svou náboženskou tvář totiž scientologie nastaví pouze tehdy, je-li to pro ni výhodné, většinou se prezentuje jako věda.

Návštěvníci přicházejí většinou na tzv. Oxfordský test osobnosti a často věnují scientologům velkou důvěru. Lichocením i strachem jsou pak nenápadně manipulováni ke koupi stále dražších a dražších scientologických kurzů, jimiž se dostanou do celoživotního řetězce "terapeutických" procesů (tzv. auditingů).

Nebezpečí: Na auditingy je často vypěstován návyk především vyhledáváním stále nových problémů a pseudoprobémů a strachem ze zhoršení psychického stavu, jenž by údajně nastal při jejich přerušení. Auditovaní se též dostávají do sociální izolace, protože rozebíráním negativních zážitků si zpravidla "uvědomili", jak negativní vliv na ně mělo jejich dosavadní nejbližší okolí. Za společensky velmi nebezpečné je považováno působení scientologů pomocí firem, které nabízejí podnikům Hubbardovy administrativní technologie. Pokud podnik reaguje přívětivě na úvodní komunikační kurzy nebo kurzy organizace práce, bývají jeho významným členům nabídnuty auditingy. Scientologům se tak může podařit získat intimní osobní údaje o ekonomicky významných lidech. Nezřídka se jim pak podaří získat v takovém podniku dominantní postavení.

Počet členů je scientology udáván na několik miliónů, seriózní odhady mluví nejvýše o stovkách tisíc skutečných scientologů, mezi veřejnými představiteli scientologie jsou i některé hollywoodské hvězdy jako např. Tom Cruise nebo John Travolta, u nás je to okolo sta členů (podle posledního sčítání lidu 110 členů²⁶).

Kontakt: Dianetické centrum, Hornokršská 60, Praha 4. Tiskový mluvčí: Vlastimil Špalek, zmocněnec pro scientologii v ČR: Jiří Voráček.

Oficiální webové stránky: <http://www.scientologie.cz/>

²⁶ on line dostupné na [http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/3D00462B10/\\$File/4032060119.pdf](http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/3D00462B10/$File/4032060119.pdf)

❖ SVĚDKOVÉ JEHOVOVI ²⁷

Zakladatel: Američan Charles Taze Russell (1852 - 1916), vycházel z prostředí, kde bylo silné očekávání konce světa a druhého příchodu Ježíše Krista na Zem, kde toto očekávání bylo živeno přesnými daty tohoto příchodu. Russellova studijní skupinka Badatelů bible se rychle rozrůstala díky vydávání časopisu Siónská strážná věž (od r. 1879). Kolem něj začaly vznikat studijní kroužky, známé jako Mezinárodní badatelé bible. Roku 1931 byl přijat název Svědkové Jehovovi.

Učení a praxe: Blízké protestantskému křesťanství, křesťanské církve a některé základní křesťanské doktríny jsou ovšem přísně odmítány. Charakteristický je fundamentalismus při výkladu bible, doplněný některými věroučnými zvláštnostmi, na nichž (dokud nejsou odvolány) svědkové silně lpějí, horlivost v získávání nových členů a přesně vypočítané, ale nikdy nesplněné sliby a hrozby konce světa (poslední přesně vypočítaný měl být roku 1975).

Pro svědky je typická naprostá oddanost jejich vůdcům, kteří autoritativně rozhodují o věcech víry i každodenního života. Hlavním nástrojem vedení (tzv. vedoucího sboru) jsou publikace (čtrnáctideník Strážná věž a množství knih - např. Poznání, které vede k věčnému životu, Rozmluvy z Písem a další), které mají pro svědky platnost Božích příkazů. Tyto publikace jsou chápány jako do poslední čárky závazné. Ostatně již zakladatel Russell prohlašoval své spisy za důležitější než samu bibli. Jakákoli pochybnost nad instrukcemi v těchto publikacích či třeba jen četba neschválené literatury jsou běžně trestány vyloučením. Je třeba vzít v úvahu, že odříznutí od této údajně jediné organizace Boha Jehovy je tím nejkrutějším trestem, znamenajícím pro provinilce osobní katastrofu a velmi často i těžké psychické a sociální problémy.

Jen při vědomí této absolutní oddanosti autoritě pochopíme, proč jsou Svědkové na pokyn Strážné věže ochotni obětovat dokonce i svůj život či život

²⁷ VOJTÍŠEK, Zdeněk. Encyklopedie náboženských směrů v České republice. 1. vydání. Praha: Portál, 2004. 440 stran. ISBN 80-7178-798-1

OPATRŇÝ, Aleš. Malý slovník sekt. Karmelitánské nakladatelství v Kostelním Vydří, 1998. 143 stran. ISBN 80-7192-246-3

BARRETT, David. Sekty, kulty, alternativní náboženství. 1. vydání. Praha: Ivo Železný, 1998. 411 stran. ISBN 80-240-0066-0

BLAŽEK, Roman, POKORNÝ Vratislav, TECLOVÁ Jana. Nebezpečí sekt. 1. vydání. Brno: Ústav psychologického poradenství a diagnostiky, 2002, 239 stran. ISBN 80-86568-07-5

ENROTH, Ronald. Průvodce sektami a novými náboženstvími. 1. vydání. Praha: EELAC, 1994. 186 stran. ISBN 80-85495-29-5

svých dětí, jak je tomu v případě zákazu transfúze krve. Přitom právě autorita Strážné věže je již nesčetněkrát zklamala - v nesplněných předpovědích konce světa, v tichém opuštění některých zákazů stejně důležitých, jako je transfúze krve (např. bývalý zákaz očkování či transplantace, naposledy vyprchání zákazu nástupu na civilní službu "do ztracena"), i v nenápadném odvolání některých dříve důležitých doktrín (naposledy o tzv. generaci roku 1914). Tato zklamání, odvolání a oklamání však vedoucí sbor prostřednictvím Strážné věže nikdy nepřiznal, nýbrž je vždy podává tak, aby vina za "nesprávné pochopení" dopadla na samotné řadové svědky.

Nebezpečí vyplývají ze zcela nekritického postoje svědků k autoritativnímu vedení. Není možné předpokládat, že by toto vedení plošně přimělo svědky k nějakému tragickému činu, různé zákazy a příkazy však mohou podstatně ovlivnit je i životy jejich dětí (zákaz transfúze, odmítání slavit narozeniny, Vánoce, ztížený kontakt s těmi, kdo nejsou svědky, apod.).

Počet členů: 5,8 mil., u nás 23 162²⁸.

Kontakt: Náboženská společnost Svědkové Jehovovi, Bryksova 939, Praha 9, čelné osobnosti: MUDr. Ondřej Kadlec, Eduard Sobička, Jan Glückselig. Tiskový mluvčí: ing. Vítězslav Kohút.

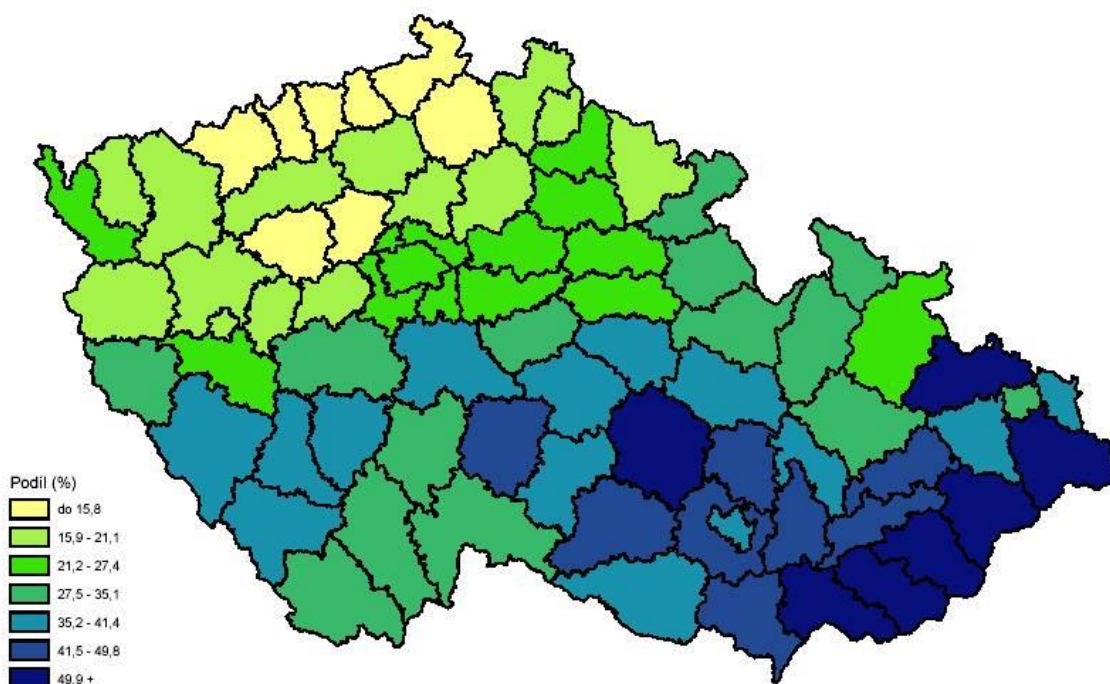
Oficiální webové stránky: <http://www.watchtower.org/>

²⁸ on line dostupné na [http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/3D00462B10/\\$File/4032060119.pdf](http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/3D00462B10/$File/4032060119.pdf)

II. EMPIRICKÁ ČÁST

4. ÚVOD

Geograficky je okres Žďár nad Sázavou zasazen v mapě České republiky na rozhraní „nevěřících“ Čech a „věřících“ Moravy, konkrétně v té části republiky, kde je nejvyšší procento občanů hlásících se k náboženskému vyznání (obr. č. 1)²⁹. Předpokládám tedy, že mladí lidé, žijící na tomto území, vychovávaní v takovéto společnosti, budou mít přirozený a opravdový zájem o toto téma.

obrázek č. 1

V empirické části této bakalářské práce se snažím objasnit míru zájmu, vědomostí a informovanosti o tématu sekt a náboženských hnutí na našem území

²⁹[http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/podil_obyvatel_s_nabozenskym_vyznanim_sldb_2001/\\$File/mapa306.jpg](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/podil_obyvatel_s_nabozenskym_vyznanim_sldb_2001/$File/mapa306.jpg)

mezi středoškoláky. Pokusím se toto velmi zajímavé a kontroverzní téma zařadit více do výuky na SŠ obchodní a služeb ve Žďáře nad Sázavou. Pomoci by k tomu mohla tato část práce, ve které budou vyhodnoceny výsledky výzkumu a tím zjištěno do jaké míry je téma zajímavé, důležité pro studenty.

Tento dotazník jsem sestavila na základě předchozího teoretického zpracování příručky týkající se nových náboženských směrů, sekt a církví, které se vyskytují na našem území.

Dotazník by měl potvrdit, popř. vyvrátit důležitost tohoto tématu ve výuce na střední škole. Dle mého názoru jde o velmi opomíjené a přehlížené téma, které by si zasloužilo více pozornosti.

5. NÁHLED DOTAZNÍKU

DOTAZNÍK

Dostává se Ti do rukou dotazník, který si klade za cíl zjistit, do jaké míry jsou sekty a nová náboženská hnutí nebezpečná pro tebe a tvé okolí, jak moc (málo) se s těmito skupinami dostáváš do styku, kolik informací o nich máš a kolik nových informací by si chtěl získat.

Tvé odpovědi budou sloužit pro zpracování didaktického výzkumu mé bakalářské práce.

V tomto dotazníku Ti předkládám několik málo otázek a Tvým úkolem je na ně odpovědět. U jednotlivých otázek jsou uvedeny varianty odpovědí, prosím o označení odpovědí, které nejlépe vystihují tvůj názor nebo situaci, popřípadě doplň konkrétní názor.

Vyplnění dotazníku je anonymní! Výsledek bude použit pouze na účely mé bakalářské práce!

Děkuji za spolupráci.

Šárka Lefflerová

věk: ☐ 15 let ☐ 16 let ☐ 17 let ☐ 18 let ☐ 19 let ☐ 20 let a výše

bydliště: ☐ do 1 000 obyv. ☐ 1 000 až 10 000 obyv. ☐ nad 10 000 obyv.

-
1. Znáš nějakou sektu, nebo nové náboženské hnutí? Pokud ano, jaké?
 2. Považuješ některou z nich za nebezpečnou?
 3. Hlásí se někdo z tvého okolí k nějaké sektě? Pokud ano, tak k jaké?
 4. Dokázala by si popsat nebezpečí sekt?

5. Byla si již někdy oslovena člověkem patřícím do nějaké sekty? (na ulici, mezi přáteli, v rodině, apod.)? Pokud ano, jaká sekta to byla?
6. Myslíš si, že ty přímo jsi ohrožená nějakou sektou? Pokud ano, specifikuj jak?
7. Dokázala by si poznat vůdce sekty? Jaké může mít vlastnosti?
8. Dokázala by si popsat člověka, který se stane obětí sekty? Jaké může mít vlastnosti?
9. Co může vést člověka k tomu, aby se stal členem sekty, popř. náboženského hnutí?
10. Odkud získáváš nejvíce informací o této problematice?
11. Myslíš si, že ve škole je tomuto tématu věnován dostatečný čas?
ano	spíše ano	spíše ne	ne
12. Chtěla by si ve škole získávat více informací o této problematice?
ano	spíše ano	spíše ne	ne
13. Uvítala by si více přednášek, seminářů a dalších aktivit, které by ti přiblížily toto téma?
ano	spíše ano	spíše ne	ne
14. Na jaké úrovni by si ohodnotila své znalosti o sektách a nových náboženských hnutích v ČR?
1	2	3	4	5
15. Víš na koho se ve škole obrátit, pokud by si potřeboval pomoc nebo získat informace související s touto problematikou?

6. CÍL EMPIRICKÉ ČÁSTI

Hlavním cílem této části práce je dozvědět se co nejvíce o náhledu a přístupu žáků k problematice sekt a náboženství všeobecně.

Dílčí otázky, jejichž odpovědi složí celý obraz výzkumu jsou:

- do jaké míry jsou žáci informováni o světě sekt a nových náboženských hnutí okolo sebe?
- znají dostatečně nebezpečí sekt?
- cítí se přímo ohrožení některou z církví, popř. sekt?
- dokáží rozpoznat oběť sekty?
- dokáží rozpoznat vůdce sekty?
- vědí odkud získávat informace?
- mají vůbec zájem získávat informace o této problematice?

Na základě odpovědí na tyto otázky se pokusím analyzovat jak moc, popř. málo, jsou žáci s problematikou srozuměni a na kolik by se o ní ještě chtěli dozvědět něco nového.

7. METODY A TECHNIKA SBĚRU DAT

Jako nejvhodnější metodu a techniku sběru dat pro empirickou část mé práce jsem vyhodnotila kvantitativní výzkumnou metodu. Jako techniku sběru dat jsem poté volila dotazníkové šetření – konkrétně dotazník nestandardizovaný, vlastní konstrukce. Protože byl dotazník žáky vyplňován anonymně, očekávám jeho vysokou validitu.

Jako metoda výzkumu má šetření pomocí dotazníků své kladné i záporné stránky. Jako hlavní a největší výhodu můžu uvést to, že prostřednictvím dotazníku lze oslovit poměrně široký okruh respondentů, dále je to také vysoká validita (která je ale často podmíněna anonymitou při vyplňování).

K nevýhodám dotazníku patří zdánlivá jednoduchost jeho tvorby, ne vždy 100% návratnost a nízká motivace respondentů k obsáhlejším odpovědím. Ale i přesto je šetření za pomoci dotazníků (ať už v papírovém či elektronickém podání) jedním z nejčastěji používaných forem kvantitativního výzkumu a sběru dat.

V mém případě stála za výběrem tohoto způsobu výzkumu časová nenáročnost při sběru dat a oslovení poměrně širší škály respondentů napříč oblastí výzkumného vzorku.

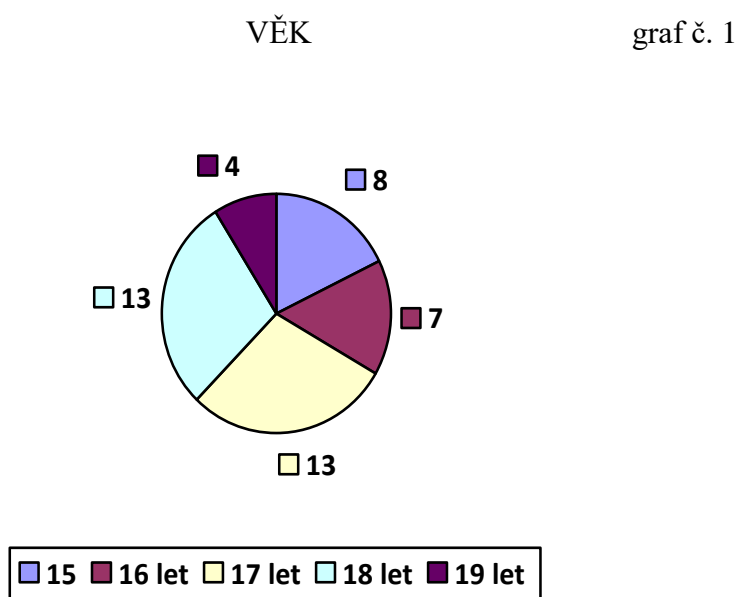
8. VÝBĚR VÝZKUMNÉHO VZORKU

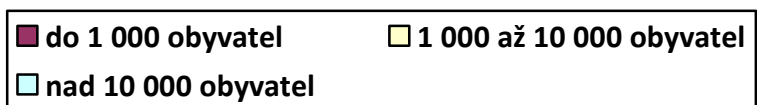
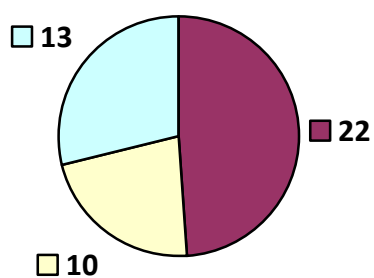
Oslovené žákyně studují na Střední škole obchodní a služeb SČMSD ve Žďáře nad Sázavou, všichni respondenti jsou žákyněmi studijního oboru kosmetika. Dotazník byl rozdán ve všech ročnících studia (tj. 1. – 4. ročník) v období od 20 do 24. září 2010 a časově bylo vyplnění dotazníku omezeno na jednu vyučovací hodinu (tedy 45 minut).

Ve třídě jsem byla vždy přítomna a studentky se na mě mohli obracet s případnými dotazy.

9. CHARAKTERISTIKA RESPONDENTŮ

Charakteristiku respondentů určuje jejich věk (viz. graf č.1) a dále jejich bydliště, určující byl počet obyvatel (viz. graf č. 2)

10. VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKŮ

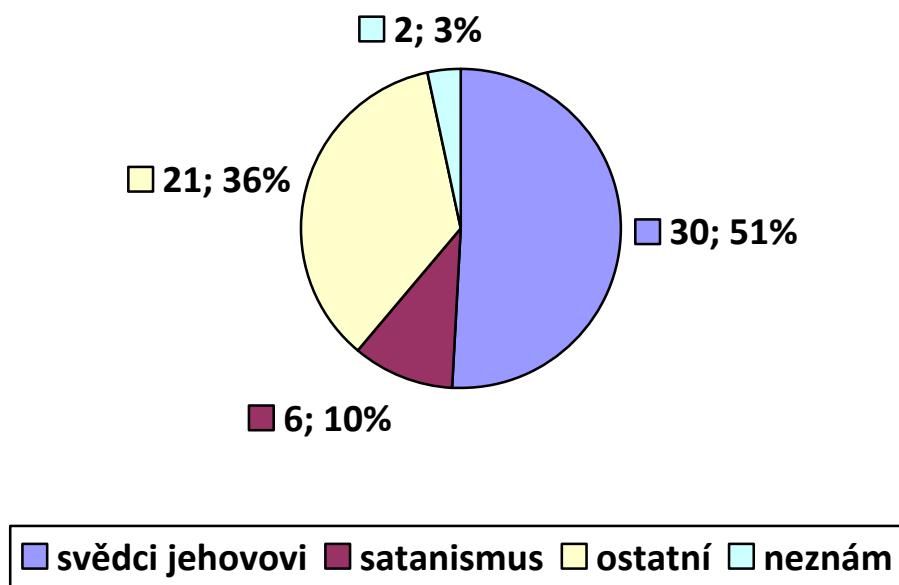
1. Znáš nějakou sektu, nebo nové náboženské hnutí? Pokud ano, jaké?

HYPOTÉZA:

Můj předpoklad je, že nejčastější odpovědi budou Svědkové Jehovovi. Tato hypotéza by se dala vysvětlit tak, že nedaleko Žďáru nad Sázavou (konkrétně Nové město na Moravě) kde výzkum provádím, je centrum střetávání této sekty.

Mezi další nejčastěji zmiňované sekty a nová hnutí bych zařadila Hnutí Grálu, hnutí Háre Kršna, Satanismus.

VÝSLEDEK:

ANALÝZA ODPOVĚDÍ:

Očekávalo se, že nejčastěji zmiňovanou sektou budou opravdu Svědkové Jehovovi (ve Žďárském okrese -konkrétně Nové Město na Moravě disponují velkou členskou základnou) Další nejpočetněji uváděným náboženským hnutím byl satanismus.

Mezi ostatními uváděnými sektami a hnutími bylo např. (Buddhismus – 4, Křesťanství – 4, Háre Kršna – 3, Skinheads – 3, Hinduismus – 2, Hnutí Grálu – 1) Dvě z oslovených dívek uvedly, že žádnou sektu neznají.

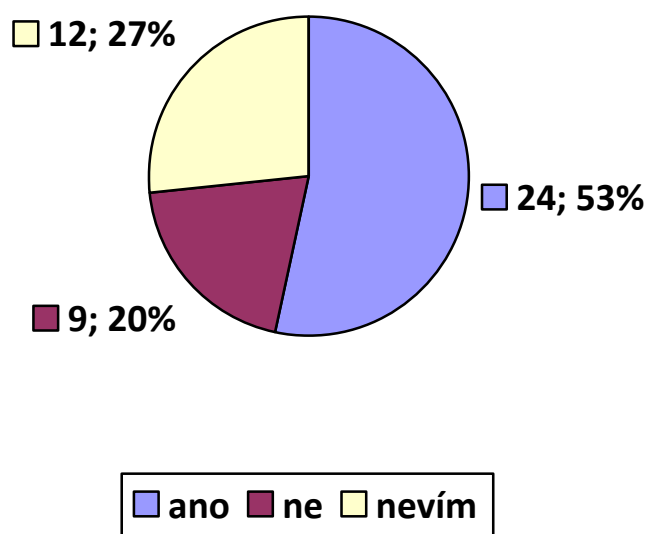
Celkem překvapivé bylo, že Hnutí Grálu se v odpovědích objevilo pouze jednou. Očekávala jsem, že médii často připomínaná „kuřimská kauza“ zanechá mezi studenty alespoň malé povědomí o činnosti či existenci této sekty.

2. Považuješ některou z nich za nebezpečnou?

HYPOTÉZA:

Předpokládám, že většina považuje sekty za opravdu nebezpečné, tedy alespoň 80% dotázaných.

VÝSLEDEK:

ANALÝZA ODPOVĚDÍ:

53% dotázaných odpovědělo, že sekty které uvedly, opravdu považují za nebezpečné. Řekla bych, že se jedná o poměrně nízké číslo, pokud uvažíme to, že v předchozí otázce uvedlo 61% respondentů sekty, jejichž praktiky se všeobecně považují za nebezpečné.

Další, z mého pohledu vysoké číslo je spojené se slovem „nevím“.

3. Hlásí se někdo z tvého okolí k nějaké sektě? Pokud ano, tak k jaké?

HYPOTÉZA:

Předpokladem je že alespoň 10 ze 45 žáků by mohlo znát někoho, kdo se hlásí k sektě. Jak už bylo zmíněno, v tomto kraji je veliké procento lidí hlásící se k víře a nedaleké středisko Svědků Jehovových by se mohlo odrazit v kladných odpovědích na tuto otázku.

VÝSLEDEK:

ANO	NE
8	37

tabulka č. 1

ANALÝZA ODPOVĚDÍ:

8 ze 45 žáků zná někoho, kdo se aktivně hlásí k jedné z mnoha sekt a nových náboženských hnutí na našem území, všechny kladné odpovědi ale označily touto sektou právě Svědky Jehovovi.

4. Dokázala by si popsat nebezpečí sekt?

HYPOTÉZA:

Soudím, že žákyně znají a snad si i dobře uvědomují nebezpečí sekt a pokud uvažíme, že se jedná o všeobecně známé informace, mohl by být výčet obsáhlý.

Nejčastěji uváděným nebezpečím by mělo být ovlivnění názoru, myslí, převzetí odpovědnosti „sama za sebe“ do rukou vůdce takových sekt a hnutí, zbavení, popř. omezení osobní svobody, práva na vlastní názor, majetkové, finanční, ale i citové vykořisťování, omezování osobní svobody, např. ve styku s rodinou, přátely, kamarády.

VÝSLEDEK:

Nejčastější výroky: vnucování názoru, manipulace, apatie k reálnému světu, navádění ostatních k užívání drog a jiných návykových látek, agresivita, ovlivnění myšlení, okrádání, zabavení majetku, ničení majetku, narušení psychiky, nařizování způsobu života, odloučení od rodiny a přátel, týrání dětí, sebepoškozování, smrt, hromadná sebevražda.

ANALÝZA ODPOVĚDÍ:

Hypotéza se potvrdila, v každém dotazníku, bylo uvedeno alespoň několik forem možného nebezpečí. Žákyně si plně uvědomují tyto formy ohrožení nejen sama sebe, ale kohokoliv ve svém okolí a dokáží je pojmenovat, což by se dalo chápat, jako jistá forma prevence.

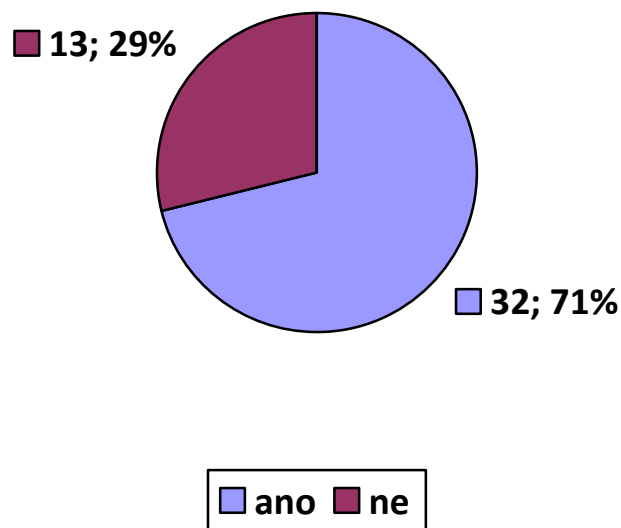
5. Byla si již někdy oslovena člověkem patřícím do nějaké sekty? (na ulici, mezi přáteli, v rodině, apod.)? Pokud ano, jaká sekta to byla?

HYPOTÉZA:

Očekávám, že více než 50 % studentek již osloveno bylo. Některé sekty jsou velmi aktivní při získávání nových členů, např. Svědkové Jehovovi (snaží se šířit svojí víru a získávat tak nové členy např. tak, že obcházejí domácnosti, oslovují jednotlivce na ulici a nabízí jim rozpravu o víře, distribuují tak i svůj časopis Strážná věž).³⁰ Dále se dají na ulici často potkat příznivci hnutí Hare Kršna, muži, zpívající a oděni do typických, většinou, oranžových látek.

³⁰ dostupný na adrese: <http://www.watchtower.org/b/index.html>, jedná se o barevně ilustrovaný měsíčník, nelze ho koupit v obchodě či stánku, veřejnosti je přístupný pouze přes člena sekty. Časopis je tvořen v USA, poté překládán do 180 jazyků a šířen do dalších zemí světa. Zde je distribuován pomocí dobrovolníků.

VÝSLEDEK:

ANALÝZA ODPOVĚDÍ:

Více než 70 % studentů, celkem tedy 32 žáků, již bylo někdy osloveno příznivcem některé ze sekt či nových náboženských hnutí, pokud se jedná o konkrétní sektu, ve všech případech byli uvedeni Svědkové Jehovovi. V následné diskuzi, která probíhala se všemi skupinami oslovených žáků, jsem zjistila, že ta část, která odpověděla kladně, byla z větší části oslovena na ulici, několik žáků bylo kontaktováno přímo ve svém bydlišti. Stoupenci tohoto hnutí navštěvují domácnosti a nabízejí informace o své víře, literaturu, pomoc v těžkých životních situacích apod.

6. Myslíš si, že ty přímo jsi ohrožená nějakou sektou? Pokud ano, specifikuj jak?

HYPOTÉZA:

Předpokládám, že přímo ohrožených bude minimum. Můj názor je takový zejména proto, že je jen malé procento těch, kdo je ve styku nebo zná člověka spojeného s nějakou sektou či náboženským hnutím (viz. otázka č. 3).

VÝSLEDEK:

Žádná z oslovených studentek neuvedla, že by byla nějak ohrožena jakoukoliv sektou. V jedné z odpovědí nicméně byly vyjádřeny jisté obavy z přímého ohrožení, odpověď zněla takto: „Možné to je, protože v dnešním životě a světě už je možné cokoliv, třeba mě někdo záměrně ovlivňuje ve škole nebo mezi kamarády.“

ANALÝZA ODPOVĚDÍ:

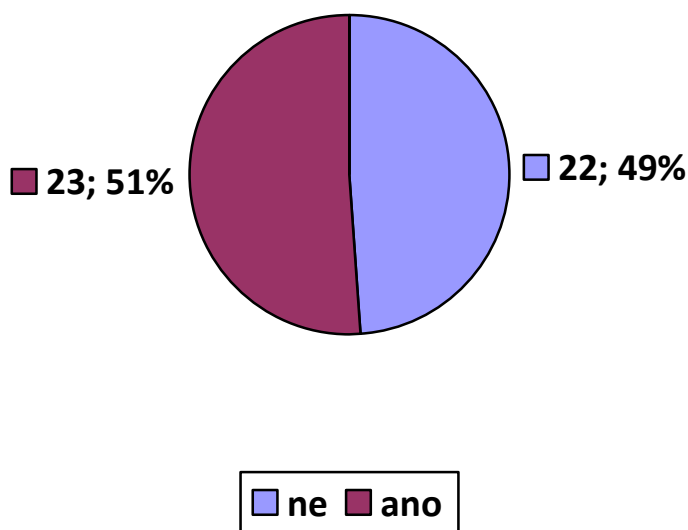
Žádná ze studentek se necítí být ohrožena či nějak ovlivňována jednou ze sekt či nových náboženských hnutí. To je jistě potěšující. Nicméně každý člověk může ohrožení vnímat jiným způsobem. Bylo by tedy dále zajímavým tématem ke zkoumání, co žáci cítí nebo necítí jako přímé ohrožení.

7. Dokázala by si poznat vůdce sekty? Jaké může mít vlastnosti?

HYPOTÉZA:

Myslím si, že v odpovědích na tuto otázku by měly zaznít pojmy jako: dominantní, manipulátor, autorita, majetnický apod. Mým předpokladem je, že alespoň 70 % dotázaných se pokusí vyjmenovat nějaké rysy, vlastnosti vůdce sekty a že tato charakteristika bude odpovídat všeobecné představě o této osobnosti.

VÝSLEDEK:

ANALÝZA ODPOVĚDÍ:

Celkem překvapivé, pro mě osobně, bylo vysoké procento těch, kdo by nedokázali rozpoznat osobu vůdce a navíc je nenapadlo ani jedno slovo, které by takového člověka mohlo charakterizovat. Ze 45 oslovených studentů jich na tuto otázku odpovědělo záporně 22 (tj. 49 %). To znamená, že téměř každý druhý dotázaný by nedokázal rozeznat sektářské praktiky vůdců těchto uskupení. Tak velké záporné číslo by se ale dalo vysvětlit i nezájmem o toto téma.

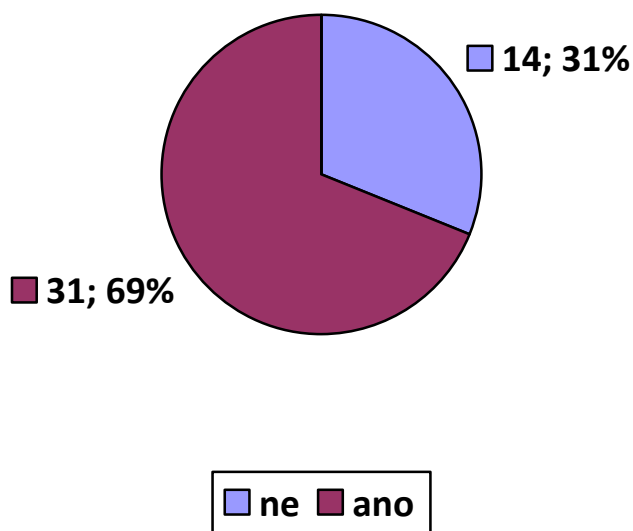
Naopak mezi kladnými odpověďmi bylo velké množství přívlastků, které patří do charakteristiky vůdce sekty, jsou to např. tyto: dokáže manipulovat s lidmi, prosazuje svůj názor za každou cenu, je nebezpečný, přetváří se, je sobecký, vůdčí, ironický, dominantní, despotický, okolím uznávaný, výřečný, silně věřící, panovačný, sám sebou jistý, přesvědčivý, namyšlený, nadřazený nad ostatní, fanatický.

8. Dokázala by si popsat člověka, který se stane obětí sekty? Jaké může mít vlastnosti?

HYPOTÉZA:

U této odpovědi očekávám mnohem větší procento těch, kteří budou schopni vykreslit osobnost člověka, který se stane obětí sekty, jeho vlastnosti, popř. důvody které ho k tomu vedly. Předpoklad je alespoň 75 % kladných odpovědí.

VÝSLEDEK:

ANALÝZA ODPOVĚDÍ:

Hypotéza se u této otázky spíše vyplnila, počet žáků, kteří dokáží popsat vlastnosti člověka zapojeného do koloběhu sekty je 31 (což je 69 % dotázaných).

Mezi slovy, která popisují takového člověka, byly tyto: změni chování vůči rodině či přátelům, je uzavřený, nekomunikativní, zmanipulovaný, má „vymytý mozek“, je snadno ovladatelný, labilní, zoufalý, silně věřící, osamocený, agresivní, násilný, ubližuje svému okolí, uznává pouze pravidla a osobnosti v sektě, k okolnímu světu je apatický, snaží se přesvědčit ostatní o výhodách sekty, změni oblečení (satanisté)

9. Co může vést člověka k tomu, aby se stal členem sekty, popř. náboženského hnutí?

HYPOTÉZA:

Odhaduji, že schopnost vcítění se do takového člověka je u mladé generace vysoká, proto by mělo být snadné vyjmenovat několik situací, ve kterých jedinec vyhledá pomoc, popř. útěchu mezi lidmi stejného, podobného osudu. To, že se člověk rozhodne změnit svůj život a připojí se k nějakému náboženskému seskupení, není vyústění jeho dosavadního spokojeného žití, často je to pouze útěk od problému, jejich možné, přijatelné řešení.

VÝSLEDEK:

Pouze ve dvou odpovědích nebyl uveden žádný důvod, který by mohl přivést člověka k sektě nebo nějakému novému náboženskému hnutí.

V dalších dotaznících byly uváděny tyto důvody: neúspěch v osobním životě, nová zkušenost, vstup z donucení, nepřízeň osudu, víra, nespokojenost s dosavadním životem, problémy v rodině, zklamání, přílišná důvěřivost, vstup pod nátlakem, šikana, krizové situace, např. smrt bližního, psychické problémy, problémy s drogami, alkoholem, nedostatek sebevědomí, touha po víře, samota, následuje blízkého člověka, finanční problémy, vstup dětí prostřednictvím rodičů, pocit osamělosti, nedůležitosti, stres, slabá vůle.

ANALÝZA ODPOVĚDÍ:

Na této vyhodnocené otázce vidím největší pozitivum v tom, že žáci si uvědomují situace, ve kterých se „zdravě smýšlející člověk“ dokáže obrátit a hledat pomoc v něčem, co by za normální situace hodnotil jako nereálné, popř. nebezpečné.

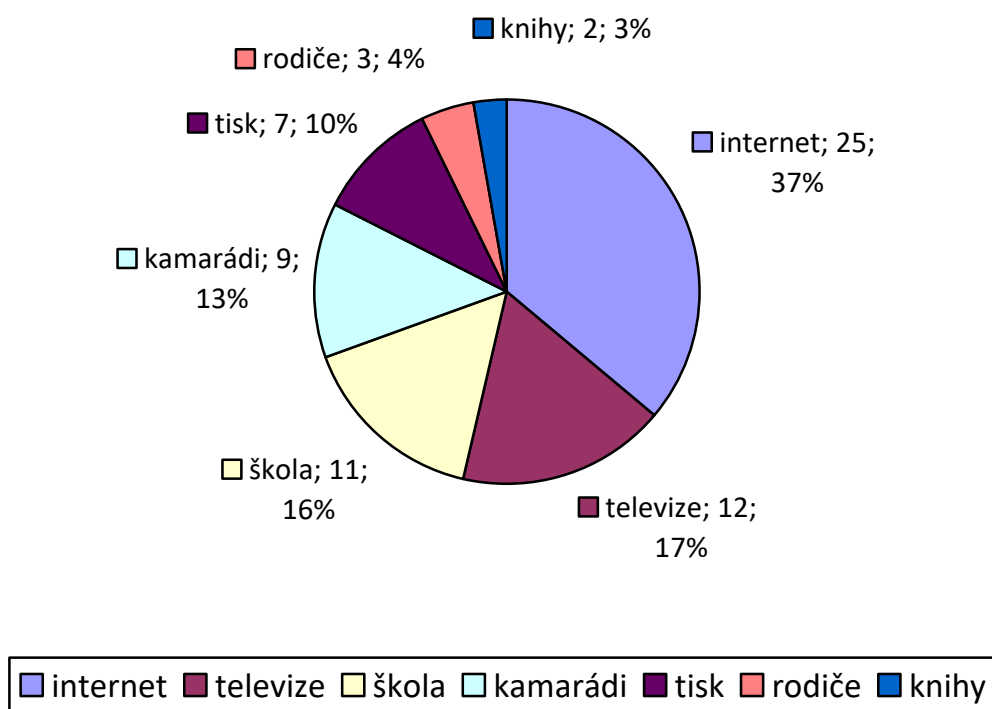
10. Odkud získáváš nejvíce informací o této problematice?

HYPOTÉZA:

U této části dotazníku očekávám, že nejčastější odpovědí bude internet. Pro dnešní generaci je internet nejen zprostředkovatelem zábavy a komunikace, ale ve velké míře také vyhledávač informací. Ve školách je povinný předmět zabývající se

informačními a komunikačními technologiemi, prosazují se i jako jedny z důležitých průřezových témat. Velmi skepticky se ale dívám na využívání knih pro získání informací o této problematice. Obávám se, že kniha, jako zdroj informací, se v odpovědích respondentů nevyskytne ani jednou.

VÝSLEDEK:

ANALÝZA ODPOVĚDÍ:

Co se týče internetu, moje hypotéza se jasně potvrdila, internet je nejpoužívanějším zdrojem informací, zajímavé pro další šetření by mohlo být, kolik času studenti věnují hledání a ověřování informací oproti času, který věnují zábavě či komunikaci. Velkým fenoménem této doby jsou internetové sociální sítě, asi jedna z nejznámějších a nejvíce připomínaných – facebook, nabízí několik profilů sekt a náboženských hnutí, na kterých se po jednom kliknutí můžete stát jejich fanouškem. Tím se uživatel otevře obrovský svět plný informací, možností komunikovat s lidmi stejného zájmu, apod. Ne vždy, jsou ale tyto „fanouškovské“ stránky oficiální a informace na nich uváděné pravdivé.

Celkem překvapující se mi jeví počet respondentů, kteří informace získávají od rodičů. Pouze 3 žáci (to je 4 % dotázaných) diskutují na toto téma s rodiči. Očekávala bych, že se v rodinách bude toto téma řešit mnohem častěji. Je smutné, že děti se dozvědí mnohem více z televize, či z internetu, než od svých vlastních rodičů.

Hodnota 16 %, která vyjadřuje procento těch, kteří jako zdroj informací uvádí školu, není moc vysoká, potvrdil se tak moje domněnka, že škola se tomuto tématu ve své náplni výuky příliš nevěnuje. Cíl této práce, totiž nabídnout žákům i pedagogům možnost dozvědět se více o sektách a nových náboženských hnutích, je tedy smysluplný a potřebný.

11. Myslíš si, že ve škole je tomuto tématu věnován dostatečný čas?

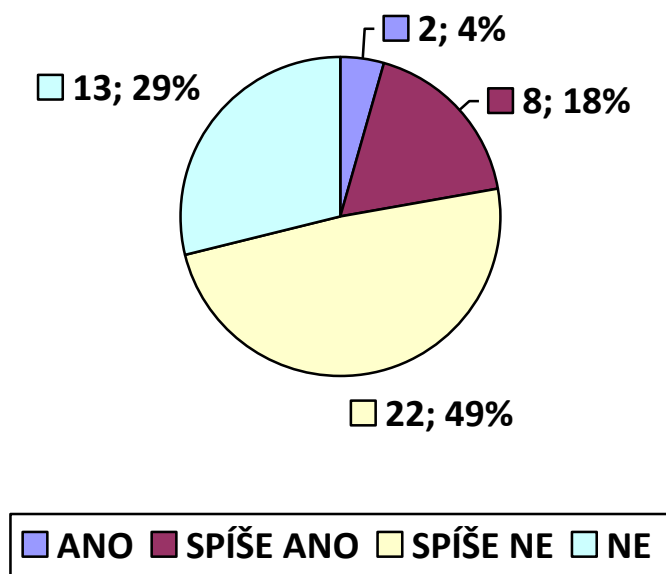
HYPOTÉZA:

Můj odhad bude vycházet z předchozí otázky, kdy pouze 16 % žáků získalo potřebné informace o této problematice ve škole. Odhaduji tedy, že alespoň 80 % dotázaných použije k vyjádření své odpovědi kolonky ANO, popř. SPÍŠE ANO.

VÝSLEDEK:

	15 let	16 let	17 let	18 let	19 let	CELKEM
ANO		1	1			2
SPÍŠE ANO	3	1	4			8
SPÍŠE NE	4	5	3	9	2	22
NE	1		5	4	2	13

tabulka č. 2 vyjadřuje podíl odpovědí na otázku č. 11 vzhledem k věku respondenta

ANALÝZA ODPOVĚDÍ:

35 odpovědí reaguje záporně na otázku, zda je tomuto tématu ve škole věnována dostatečná pozornost. Jak již bylo zmíněno v hypotéze, je toto číslo velmi objektivním, pokud uvažíme, že pouze 11 žáků se o tématu sekt a nových náboženských hnutí dozvídá potřebné informace ve škole.

12. Chtěla by si ve škole získávat více informací o této problematice?

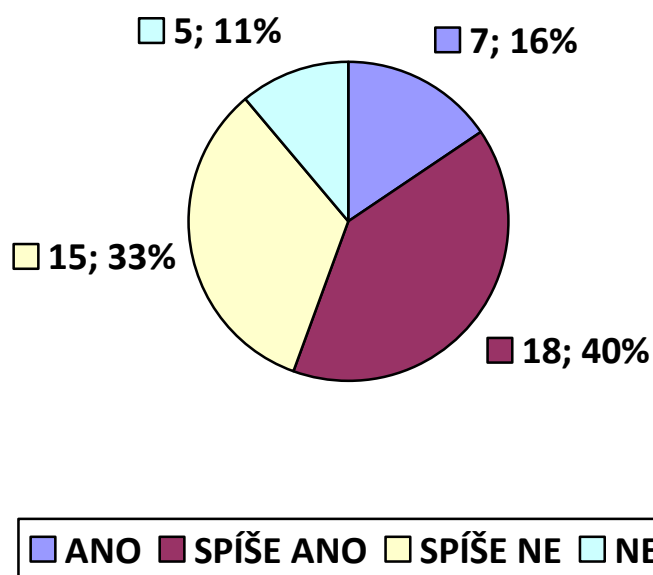
HYPOTÉZA:

Nepředpokládám, že by žáci uvítali více informací o této problematice. Ač se jistě jedná o velmi zajímavé téma, z vlastní zkušenosti vím, že u většiny vyvolává vstup něčeho nového, něčeho co by žáci museli studovat „nad rámec“, velkou nevoli. Domnívám se, že jejich možnost dalšího vzdělávání, nad rámec běžné výuky, by byla většinou přijata negativně. Pokud by se objevilo několik málo jedinců, kteří by o toto měli zájem, zůstali by pravděpodobně v menšině a jak známo, menšina podřízena většině.

VÝSLEDEK:

	15 let	16 let	17 let	18 let	19 let	CELKEM
ANO	1			1		7
SPÍŠE ANO	1	4	5	5	3	18
SPÍŠE NE	5	2	3	4	1	15
NE	1	1		3		5

tabulka č. 3 vyjadřuje podíl odpovědí na otázku č. 12 vzhledem k věku respondenta

ANALÝZA ODPOVĚDÍ:

Kladný ohlas na možnost zvýšit informovanost v rámci školy je velmi nadějný. Studenti mají zájem o toto téma a uvítali by více možnost vnést ho do vyučování. Více než polovina (tedy 56 %) má zájem dozvědět se o sektách něco nového.

13. Uvítala by si více přednášek, seminářů a dalších aktivit, které by ti přiblížily toto téma?

HYPOTÉZA:

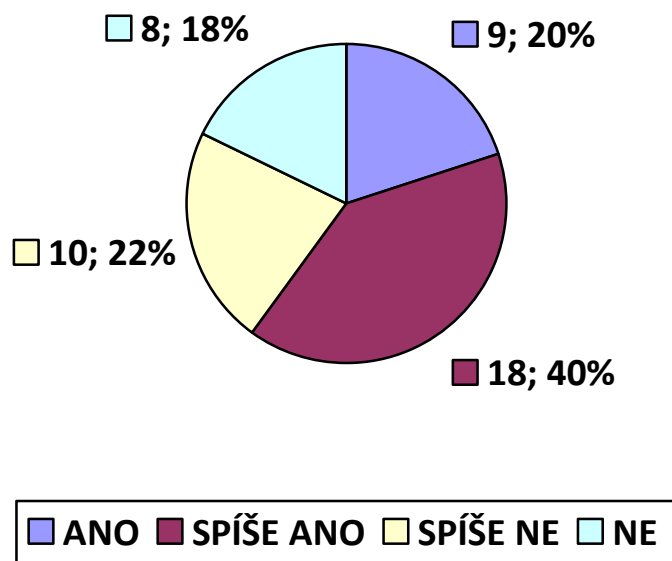
Vzhledem k tomu, že přednášky, semináře a další aktivity jsou mezi žáky velmi oblíbené, očekávám, že alespoň 80 % všech dotázaných se vyjádří kladně.

Pro studenty jsou zajímavé přednášky, popř. semináře velmi zajímavé a přínosné. Například debaty s lidmi, kteří mají osobní zkušenost, či prožitek, zanechávají v žácích silné pocity. Často je jejich další zájem o problematiku spustěn, popř. vyvolán právě nějakou zvolenou aktivitou. Silný dojem zanechávají např. přednášky s lidmi, kteří mají co říci o drogách, holocaustu, šikaně, alkoholu apod. Věřím, že pokud by měl žák možnost účastnit se nějaké takové akce, jistě by to ocenil.

VÝSLEDEK:

	15 let	16 let	17 let	18 let	19 let	CELKEM
ANO	1	2	3	2	1	9
SPÍŠE ANO		2	9	5	2	18
SPÍŠE NE	4	2		3	1	10
NE	3	1	1	3		8

tabulka č. 4 vyjadřuje podíl odpovědí na otázku č. 13 vzhledem k věku respondenta

ANALÝZA ODPOVĚDÍ:

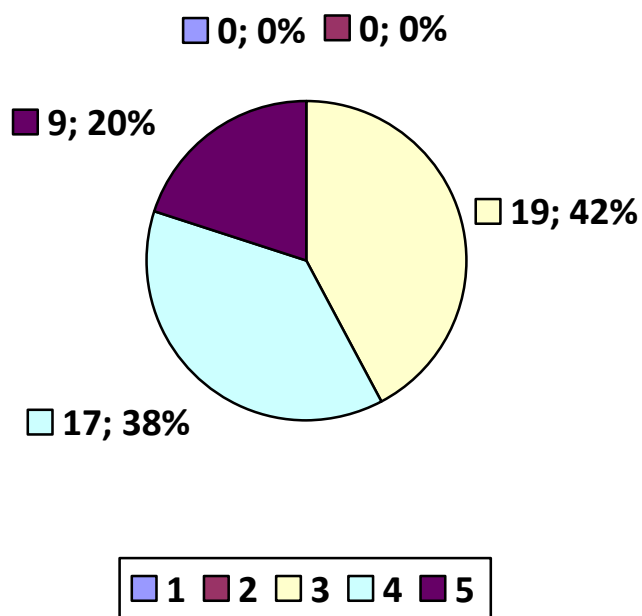
Jak bylo očekáváno, 27 žáků (tj. 60 %) kladně vnímá zapojení seminářů, přednášek a dalších aktivit do výuky. Pokud by se tak opravdu stalo, předpokládám, že by se zvýšilo i procento těch, kteří by uvítali více informací z této sféry i v běžné vyučovací hodině. Bylo by tedy vhodné, zajistit v rámci výuky nějaké takové sezení, exkurzi, přednášku apod. a tím docílit zvýšeného zájmu o toto téma.

14. Na jaké úrovni by si ohodnotila své znalosti o sektách a nových náboženských hnutích v ČR?

HYPOTÉZA:

U této otázky, očekávám jako nejčastější odpověď průměrné hodnocení znalostí (tedy známku 3 - 4). Protože se nejedná o téma nijak zvlášť v hodinách prosazované a naopak, není to téma ani naprosto nezmiňované. Nepředpokládám ani, že by se většina žáků touto problematikou zabývala hlouběji a informace získávala z vlastního zájmu.

VÝSLEDEK:

ANALÝZA ODPOVĚDÍ:

Výsledek této předposlední otázky celého výzkumu odráží realitu mezi studenty. Ani jeden z dotázaných se na stupnici známek od 1 do 5 neohodnotil v kladném rozmezí (tedy známkou 1, popř. 2). Do průměrného hodnocení (tedy známka 3) by se zařadilo 19 studentů (tj. 42 %), známka 4 je hodnocením 17 studentů (38 %) a známkou 5 se hodnotí 9 studentů (20 %). Jasně tedy zvítězilo negativní známkování, ze kterého vyplývá, že více než polovina studentů (58 %), připouští neznalost tohoto problému.

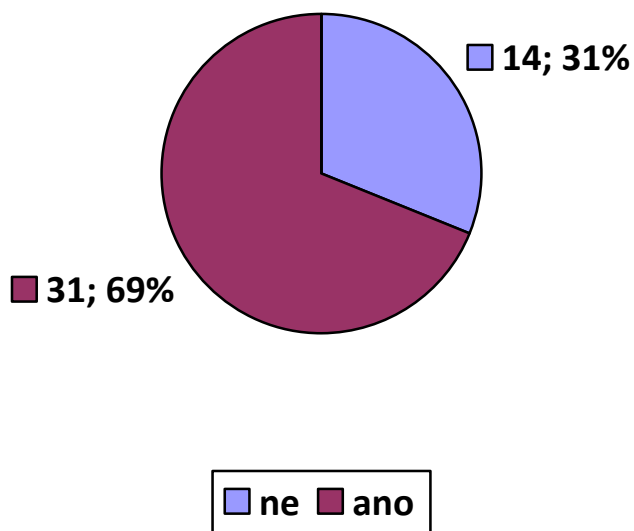
15. Víš na koho se ve škole obrátit, pokud by si potřeboval pomoc nebo získat informace související s touto problematikou?

HYPOTÉZA:

Považuji naši školu za místo, kde je důvěra a schopnost pomoci si navzájem, na vysoké úrovni. Pomáhá tomu jistě to, že velikostně jsme škola spíše menší, žáci se znají se všemi pedagogy a funguje tu i kvalitní zázemí v podobě preventivy sociálně patologických jevů a výchovné poradkyně. Proto předpokládám, že všichni žáci,

najdou v celém pedagogickém sboru alespoň jednoho učitele, kterému se nebudou bát svěřit.

VÝSLEDEK:

ANALÝZA ODPOVĚDÍ:

Alarmující je počet odpovědí, který doplňuje odpověď NE. Celých 31 %, tedy 14 žáků, neví na jakého pedagoga se ve škole obrátit v případě, že by potřeboval informace, vysvětlení, pomoc související se sektou či novým náboženským hnutím.

Druhá část odpovědí, tedy těch, co ví na koho se obrátit, uvádí nejčastěji na tyto osoby: třídní učitel, výchovný poradce, učitel odborného výcviku, zástupce ředitele, učitel občanské výchovy a další učitelé.

11. ZÁVĚR

Tato bakalářská práce nesoucí název „Sekty a nová náboženská hnutí v České republice“ je pojata jako příručka pro další vzdělávání žáku na SŠ obchodní a služeb ve Žďáře nad Sázavou. Domnívám se, že toto téma je velice zajímavé a pro dnešní dobu také velmi aktuální. Bohužel, je ale také v samotné výuce velmi opomíjené. V teoretické části byl jasně a srozumitelně popsán vznik a význam klíčových slov této bakalářské práce. Protože se jedná o terminologii, která nemá jasně vymezené hranice a význam těchto slov si může každý jedinec vyložit svým vlastním způsobem, je čtenáři nabídnuto několik variant popisu těchto hesel. V další části je text věnován rozdílu mezi sektou a církví. Právě současný popis těchto dvou termínů, které často bývají používány jako antonyma, by měl být tím, co žákům nejvíce pomůže uvědomit si rozdíl těchto dvou výrazů a usnadní tak další orientaci v textu.

Nejobsáhlejší kapitola teoretické části je věnována konkrétním sektám a náboženským hnutím na našem území. Jedná se o přehledný a stručný popis nejznámějších uskupení. Hlavním cílem této práce bylo podat čtenářům (žákům) informace v zajímavé, zábavné a ucelené formě. U popisu každé sekty (hnutí) jsou uvedeny základní informace o vzniku, zakladateli, historii, organizaci, učení apod. Text je dále doplněn o zajímavosti, které by žáka k tomuto tématu pomohli přitáhnout (např. slavné osobnosti, zajímavá místa atd.). Na konci každé kapitoly je uveden kontakt na sídlo organizace, popř. mluvčí organizace a přibližný počet stoupenců. Dále je zde uvedena oficiální webová stránka.

V empirické části je popsán uskutečněný kvantitativní výzkum, ten probíhal na vzorku žáků Střední školy obchodní a služeb SČMSD ve Žďáře nad Sázavou. Jedná se o vzorek 45 žáků, věkové rozpětí 15 – 19 let. Cílem tohoto průzkumu bylo zjistit do jaké míry je toto téma pro žáky zajímavé, zda by chtěli, aby proniklo více do jejich výuky, kolik informací o této problematice mají a zda se oni sami cítí být ohroženi nějakou ze sekt.

Analýzou odpovědí bylo zjištěno, že žáci se necítí být ohroženi sektou či novým náboženským hnutím, jsou však často oslovováni lidmi, kteří jim nabízejí svoje učení, svoji víru. Další ze závěrů je takový, že žáci doposud nezískali dostatek

informací k tomu, aby se mohli bez větších problémů orientovat ve světě náboženství. Chybí větší informovanost jak ze strany školy, tak hlavně ze strany rodiny. Většina informací, které studenti získávají, pochází z internetu, dialog v rodině byl až na posledním místě výčtu. Žáci projevili zájem o zařazení tohoto tématu do učebních osnov. Uvítali by více hodin zaměřených na toto téma, více zajímavých přednášek i seminářů. Nejvíce překvapující výsledek celého výzkumu byla odpověď žáků na poslední otázku, asi čtvrtina dotázaných nevěděla, na koho se má v případě problému obrátit. To je jasný signál nejen pro vedení školy, ale také pro pedagogický sbor. Měl by se posílit význam preventisty sociálně patologických jevů a výchovného poradce na naší škole.

Ráda bych tedy, aby se tento text stal učební pomůckou nejen pedagogů, ale i žáků, kteří by měli zájem se o tomto tématu dozvědět více.

POUŽITÁ LITERATURA

1. BARRETT, David V. Sekty, kulty, alternativní náboženství. Praha: IŽ, s.r.o., 1998. 411 s. ISBN 80-240-0066-0
2. BLAŽEK, Roman, POKORNÝ Vratislav, TECLOVÁ Jana. Nebezpečí sekt. 1. vydání. Brno: Ústav psychologického poradenství a diagnostiky, 2002, 239 stran. ISBN 80-86568-07-5
3. ENROTH, Ronald. Průvodce sektami a novými náboženstvími. 1. vydání. Praha: EELAC, 1994. 186 stran. ISBN 80-85495-29-5
4. KOUČKÁ, Pavla, Proč podléháme sektám?, Psychologie dnes, říjen 2007, č. 10, 13. ročník, ISSN 1212-9607;
5. LINHART, J. a kol., Slovník cizích slov pro nové století, Dialog, Litvínov, 2003, ISBN 80-85843-61-7
6. LUŽNÝ, Dušan, „Nová náboženská hnutí: Konfliktní formy religiozity v diferentním světě“, Sociologický časopis, 30/4, 1994
7. OPATRNÝ, Aleš. Malý slovník sekt. Karmelitánské nakladatelství v Kostelním Vydří, 1998. 143 stran. ISBN 80-7192-246-3
8. PARTRIDGE, CH. a kol., Lexicon světových náboženství, Slovart s.r.o., Praha, 2006, ISBN 80-7209-796-2
9. PORTERFIELDOVÁ, K. M., O sektách, Nakladatelství Lidové noviny, Praha, 1997, ISBN 80-7106-233-2
10. REJMAN, Ladislav, Slovník cizích slov, SPN, Praha, 1971, 2. doplněné vydání
11. ŠTAMPACH, Ivan. Přehled religionistiky. Praha: Portál, 2008. 237 s. ISBN 978-80-7367-384-0
12. ŠTAMPACH, Ivan. O., Náboženství v dialogu: kritické studie na pomezí religionistiky a teologie, Portál, Praha, 1998, ISBN 80-7178-168-1
13. ŠTAMPACH, Ivan. O., PROFANT, Vít, Co je a co není sekta, Dingir 3 (4), 2000.

Dostupné z URL:

<http://www.sekty.cz/www/stranky/studie/CoJeACoNeniSekta.pdf>

14. VOJTÍŠEK, Zdeněk. Encyklopedie náboženských směrů v České republice.

1. vydání. Praha: Portál, 2004. 440 stran. ISBN 80-7178-798-1

15. www.hnutigralu.cz/, <http://www.svetgralu.cz/>

16. www.sekty.cz/www/stranky/studie/3.pdf

17. www.slovozivota.cz/

18. www.parsifal.cz/

19. www.harekrsna.cz/cvs/

20. www.familyfed.org

21. www.mormon.org/

22. www.lds.org/

23. www.cirkevsatanova.com/

24. www.scientologie.cz/

25. www.watchtower.org/